ADAPTACIÓ TEATRAL DE LA NOVEL·LA *PASTÍS DE XOCOLATA AMB HITLER*

d'Emma Craigie

CURS I GRUP: 2n Batxillerat A
CENTRE: INS Mig-Món
CURS ACADÈMIC: 2014-15

AGRAÏMENTS

A l'Anna Canosa de Puig, la meva tutora del treball de recerca, per aconsellar-me i acompanyar-me en tot moment.

A l'autora de la novel·la *Pastís de xocolata amb Hitler*, l'Emma Craigie, per contestar-me l'entrevista que li vaig fer via correu electrònic tan ràpidament i amable.

A l'Elena Casas Creu, per la seva ajuda amb la correcció de l'entrevista.

A la Mª Alba Esquius i Miquel, per ajudar-me amb tots els dubtes que em sorgien quan escrivia l'adaptació.

Al Josep Pinyot Grané i a l'Arnau Martín López, per ajudar-me a arranjar i gravar les cançons.

Als meus pares, la M. Carmen López González i el José Luis Martín Manzano, i a la meva cosina, Vanessa Martín Puga, per la seva paciència i els seus consells.

“Sale de la guerra, paz; de la paz, abundancia; de la abundancia, ocio; del ocio, vicio; del vicio, guerra.”

Francisco de Quevedo (1580-1645) Escriptor espanyol

ÍNDEX

Introducció ..... p. 5
1. Estudi de la novel·la ..... p. 6
1.1 L'autora: Emma Craigie ..... p. 7
1.2 Tema i Argument ..... p. 7
1.3 Narradora ..... p. 9
1.4 Context Històric ..... p. 9
1.5 Personatges ..... p. 11
2. La dramatúrgia ..... p. 21
2.1 Plànols d'articulació ..... p. 22
2.1.1 El temps
2.1.2 L'espai
2.1.3 El discurs
2.2 Escenografia i decoració ..... p. 25
2.2.1 Escenografia
2.2.2 Decoració
2.3 Música, so i il·luminació ..... p. 26
3. La guerra i la infància ..... p. 27
Conclusions ..... p. 29
Fonts de consulta i documentació ..... p. 30
Webgrafia
Bibliografia
Documents audiovisuals
Comunicacions personals orals i escrites
Guió teatral de *Pastís de xocolata amb Hitler* ..... p. 33

ANNEXOS
Annex 1: Entrevista a l'Emma Craigie ..... p. 68
Annex 2: Material fotogràfic ..... p. 72
Documents històrics
Projeccions
Annex 3: Cançons, acords i partitures ..... p. 77

INTRODUCCIÓ

Va ser a 4t d'ESO que vaig començar, només començar, a comprendre el significat de l'art. Una de les optatives que vaig triar va ser Història de l'art i el fet de comentar les obres de tants artistes em va fer veure que la gent no fa art només com a entreteniment. Darrera de cada quadre, llibre, poesia o obra de teatre s'hi amaga un missatge ocult.

Després del descobriment d'Història de l'art, vaig topar-me amb la literatura, que fins llavors havia estat part d'una matèria més. Però ara m'agradava saber què deien els textos, per què els havien escrit... era com desxifrar un jeroglífic. Des de llavors, no he deixat de meravellar-me i sorprendre'm gràcies a l'art. És la manera més subtil, original i humana de transmetre un missatge.

Jo vull que el meu treball transmeti un missatge important. Aquest missatge que a mi em va arribar a través d'una novel·la narrativa. A partir d'aquí jo he intentat passar la història per la meva subjectivitat i fer-la arribar tal i com jo l'he llegida i, per tant, com jo l'he sentida. I ho he fet escrivint un guió teatral perquè el teatre té el poder de connectar directament amb el públic. El fet de poder crear una situació tensa, un silenci incòmode, etc. i que fins i tot l'espectador ho pugui percebre i ho pugui viure igual que l'actor, aporta una proximitat i una intimitat molt especial. El dramaturg ha de ser plenament conscient de tot això i, a partir d'aquí, pot jugar amb els cinc sentits de l'espectador tot escrivint en un guió el que vol que l'espectador senti, el que vol que vegi o el que vol que entengui.

Pel que fa al missatge, va ser als dotze anys, quan vaig llegir *El nen amb el pijama de ratlles,* que em vaig interessar de cop per la Segona Guerra Mundial i, més concretament, per l'Alemanya nazi. *Pastís de xocolata amb Hitler* és un llibre més de tots els que he llegit sobre aquest tema. Vaig triar-lo per fer la dramatúrgia perquè no volia explicar la mateixa història de sempre sobre els camps de concentració, els experiments nazis... volia alguna cosa nova que faltés per explicar sobre un tema tan tractat com la Segona Guerra Mundial. Aquesta novel·la em va aportar el punt de vista i la història perfecta.

En resum, l'objectiu principal del meu treball de recerca és fer una adaptació teatral sencera, incloent material de filmoteca, cançons, etc. De manera que qualsevol director de teatre pugui agafar el guió i, amb els actors necessaris, fer l'obra.

El cos del meu treball, el que seria la part teòrica, es troba dividit en dues parts. La primera és tot el treball previ que he fet sobre la novel·la i que m'ha servit per informar-me sobre l'època històrica, poder triar els personatges, etc. La segona part és la que parla de la dramatúrgia. En aquesta segona part explico tot el que he après sobre aquesta tècnica i aplicant-ho sempre a la meva obra teatral.

Finalment, per aconseguir fer aquest treball, he hagut de treballar molt per després obtenir molt poc. Ja m'ho va advertir la tutora que un tipus de treball així ja requeria això. Per això he intentat ser pacient, fer les coses amb temps per tenir un marge de rectificació i llegir molt, pensar diferents maneres i maneres de fer les coses i, mica en mica, anar construint el treball. Quan vaig començar a adaptar l'obra, per exemple, vaig estar encallada molts dies, potser setmanes. No podia passar de la tercera escena i no va ser fins que vaig anar a parlar amb la Mª Alba Esquius i Miquel, actriu professional, que no em vaig reconduir de nou. Però això va implicar suprimir tot el que tenia fet.

Per tant, aquest treball és el resultat de molts esborranys, moltes idees que al principi semblaven factibles i al final no i, sobretot, és la síntesi de tot el que he après i el que penso que tothom ha de saber quan fa una dramatúrgia.

1. ESTUDI DE LA NOVEL·LA

El 3 de maig de 1945 les tropes soviètiques van entrar al búnquer de Hitler. Allà van trobar els cadàvers dels sis fills d'en Joseph Goebbels, el ministre de propaganda de Hitler. Els nens van morir emmetzinats per la seva pròpia mare, la Magda Goebbels, la qual va preferir morir amb el Führer que marxar i intentar salvar els seus fills.

L'autora de *Pastís de xocolata amb Hitler*, narra els últims dies al búnquer del Führer. Ho fa en forma de novel·la històrica, on combina realitat: personatges, decoració, els fets que transcorren... i ficció: bàsicament diàlegs i les opinions dels personatges.

1.1 L' AUTORA: EMMA CRAIGIE

Emma Craigie és una escriptora i professora de literatura anglesa resident a Somerset, Anglaterra. Actualment té dos llibres publicats: *Pastís de xocolata amb Hitler* i *Who was king Henry VIII: The Exploding King*. Ambdós tracten temes històrics, ja que en una entrevista[1] confessa que li encanta la història. També va contribuir amb la revista Fosse Way Magazine, la qual era distribuïda per algunes zones d'Anglaterra fins que va tancar l'abril de 2011.

Sempre li ha encantat escriure. De petita ja gaudia escrivint històries, però no va ser fins que va tenir el seu quart fill que va decidir deixar durant un temps la seva feina de professora per escriure el seu primer llibre. *Vaig tenir molta sort que la meva proposta de Henry VIII fos acceptada per un editor* , comenta en l'entrevista.

Pastís de xocolata amb Hitler fou nominat tant a la "Carnegie Medal" com als "Author's Club First Novel Award". Va decidir escriure aquest llibre després d'eliminar la idea de fer un llibre sobre Hitler. En descobrir la història dels fills d'en Joseph Goebbels, va considerar que s'havia escrit molt poc sobre això i per aquest motiu va voler parlar sobre aquesta família.

1.2 TEMA I ARGUMENT DE LA NOVEL·LA

Tema: Les vivències dels fills del matrimoni Goebbels durant els útlims dies al búnquer de Hitler des del punt de vista de la filla més gran, la Helga.

Argument: La novel·la explica els últims deu dies de la família d'en Joseph Goebbels[2], ministre de Propaganda de Hitler, al búnquer del Führer.

[1] Vegeu l'entrevista completa a l'annex 1, p. 68.

[2] Vegeu il·lustracions de la família Goebbels a l'annex 2, p. 72.

Entre les narracions dels dies al búnquer, s'intercalen els records de la nena protagonista, començant des del més llunyà fins al més recent. Gràcies a aquests capítols coneixem la vida de la Helga anterior al búnquer: el naixement dels seus germans, les seves companyes d'escola, les històries de la Iaia B., etc. I també descobrim que Hitler adorava la Helga, de fet, sabem que era la nena preferida del Führer gràcies a diverses fotografies i regals que li va fer.

Il·lustració 1: *Hitler abraçant a la Helga Goebbels.*

Els primers dies dins el búnquer, els adults semblen actuar com si no passés res: l'Eva Braun sempre sembla alegre i Hitler, malgrat que el seu aspecte és el d'un home cansat, amb les seves paraules sembla segur i confiat. En Joseph Goebbels sempre es troba amb el Führer treballant però quan apareix sempre diu als nens que són molt a prop de la victòria i que tot va genial. Però darrera de tot aquest fingiment, la Helga veu, cada cop més clar, que aquesta actitud és només un engany. Hi ha alguns personatges que no dissimulen tant i que ajuden a que la Helga desconfiï dels altres i detecti les seves mentides com ara: la seva mare, la Magda Goebbles, la qual fora del búnquer sempre s'havia mostrat com una mare atenta, però ara es passa els dies tancada al seu dormitori; la senyora Junge, que és dels pocs adults que davant dels nens admet que hi ha bombes; i la Liesl, que és l'única que parla amb la Helga com si fos una adulta.

Però la situació a dins el búnquer cada vegada és més degradant; la tensió augmenta, així com també la incertesa i l'angoixa. Per això, a mesura que els dies transcorren, els adults semblen abandonar la seva màscara protectora i, poc a poc, anem descobrint la realitat. Aquesta realitat que els aixafa a tots fins al punt de no poder dissimular més. La Helga, que sempre es mostra atenta, capta tots aquests moments de debilitat dels adults i són els que, al final, l'ajuden a descobrir el món adult i a entendre el seu destí.

1.3 NARRADORA

Tant els capítols que parlen sobre els dies al búnquer com els capítols que expliquen els records de la nena, són narrats per la Helga. Només canvia de narrador en el cas de les històries de la Iaia B., les quals explica aquesta i la història del pare, explicada per ell mateix. Els records, en tractar-se de temps passats, són narrats amb una certa innocència infantil que en els capítols del búnquer ja no hi és. En el búnquer segueix sent un punt de vista infantil però que ja comença a entendre el món i comença a sospitar i a demanar-se potser massa coses.

Al llarg de la novel·la es veu la seva solitud davant un món que no li presta atenció en un moment de la seva vida en el qual ella necessita créixer. Viu oprimida, lligada a unes normes de conducta que ratllen el militarisme i no pot alliberar-se amb ningú, ni en els adults ni en els seus germans petits. Això, però, canvia quan coneix la Liesl.

1.4 CONTEXT HISTÒRIC

1.4.1 ELS ÚLTIMS DIES AL BÚNQUER

El 20 d'abril, aniversari del Führer, de l'any 1945, Berlín és atacada per artilleria russa. Els russos s'han acostat molt i es troben a 12 quilòmetres de la capital. Els generals més propers a Hitler, com ara el General de les Waffen-SS, en Herman Otto Fegelein, li demanen que marxi de la ciutat ara que pot perquè ja no hi ha suficients tropes per defensar la capital. Però ell s'hi nega ja que, juntament amb Albert Speer, havien fet una maqueta de la nova ciutat de Berlín, la qual havien de reconstruir en acabar la guerra. Volien enderrocar els edificis que haguessin aguantat els bombardejos i reconstruir la ciutat del tot. Speer era dels pocs que opinava que el Führer s'havia de quedar a Berlín.

En aquest moment, Hitler es trobava fora de si: donava ordres d'enviar patrulles que ja eren inexistents a llocs on la resistència era inútil, ja que els russos eren molt més nombrosos, no volia evacuar els gairebé 3 milions de civils que habitaven llavors a

Berlín perquè , segons ell, la població civil no tenia importància en una guerra com aquella, etc. Les persones més properes a ell cada cop ho tenien més difícil per obeir.

És aquest mateix dia també quan es veuen obligats a tancar-se permanentment al búnquer i abandonar la Cancelleria. La guerra ja està perduda i Hitler culpa els seus generals per no haver obeït les ordres correctament i, en molts casos, de trair-lo. Segueix amb la idea de romandre a Berlín i comença a plantejar-se la idea del suïcidi.

22 d'abril de l'any 1945, arriben al búnquer la Magda Goebbels, muller d'en Joseph Goebbels, ministre de Propaganda de Hitler, i els nens. La mare no ha portat els nens al búnquer perquè estiguin més segurs, sinó per morir al costat del Führer. Tots els adults que fan costat a Hitler, planegen el seu suïcidi.

Hitler s'enfronta a una nova traïció: el Mariscal del Reich, Hermann Göring, en un escrit que envia al búnquer, s'ofereix com a governant del III Reich tot declarant el Führer incapacitat. Immediatament és destituït. Speer també reconeix haver desobeït les ordres de Hitler, ja que va suspendre les ordres de destrucció de la ciutat. No obstant això, encara es mantenia fidel pel que fa a quedar-se a la ciutat fins al final.

26 d'abril de 1945, arriben el General Robert Ritter von Greim i la Capitana de vol Hanna Reitsch. En aquell moment, Hitler ascendeix el general per ocupar el lloc de Göring com a cap de les forces aèries. Volen quedar-se al búnquer per fer costat al Führer, però se'ls encomana una última missió i han de marxar. Mentrestant, en Herman Otto Fegelein, qui a més estava casat amb la germana de l'Eva Braun, la Gretl, i esperava un fill, abandona la seva tasca. Hitler mana fusellar-lo per desertor.

29 d'abril de 1945, Hitler i Eva Braun es casen. Al dia següent, es suïciden plegats: l'Eva es pren una càpsula de cianur i Hitler fa el mateix però immediatament després es dispara un tret. La càpsula va ser necessària per assegurar la mort, ja que tenia greus problemes de pols. Hitler ho havia preparat tot perquè després de la seva mort, cremessin els cossos i, d'aquesta manera, els russos no trobessin mai el seu cadàver. Abans del suïcidi, però, es va acomiadar de tothom. A la Magda li va donar una insígnia del partit nacionalsocialista. També ho havien disposat tot per preparar el verí dels

nens. Els gossos que hi havia al búnquer també van ser emmetzinats per tal de provar els efectes del verí.

1 de maig de 1945, la pròpia Magda Goebbels, amb la col·laboració del doctor Stumpfegger, introdueix una càpsula de cianur a la boca de cada nen. Un cop morts, es diu que la mare es va retirar a una habitació i va jugar al solitari. Més tard, es va reunir amb el seu marit i, junts, al pati de la Cancelleria, es van disparar un tret.

Un cop el Führer ha mort, molts soldats es mostren a favor d'entregar la ciutat i acabar la guerra, mentre que els més fidels es mantenen en contra, ja que Hitler havia prohibit la capitulació de Berlín. Quan s'anuncia oficialment la mort del Führer, s'ordena abandonar les armes i, pocs dies després, es firma la capitulació. La guerra ha acabat.

1.5 PERSONATGES

A continuació, hi ha una descripció dels personatges que surten en la meva dramatúrgia. Aquí explico qui van ser realment i faig un anàlisi psicològic d'aquells més rellevants. En el llibre n' hi apareixen molts més, però a l'hora de posar-ho a escena he triat els més importants, si no el públic es pot arribar a perdre.

He dividit els personatges en dos grups: els que apareixen físicament a l'obra i els que no tenen cap aparició, és a dir, només s'esmenten o només sentim la seva veu.

PERSONATGES QUE APAREIXEN FÍSICAMENT:

ALBERT SPEER (1905-1981): Fou el principal arquitecte de Hitler i dissenyador dels estadis de desfilades nazis. També va ser ministre d'Armament i, com a tal, va organitzar la maquinària de guerra d'Alemanya valent-se dels treballs forçats. Tots els soldats, polítics i amics que van treballar al costat de Hitler i que quan es va acabar la guerra encara eren vius, van ser jutjats en els judicis de Nuremberg[3]. Speer és famós per expressar penediment en el seu judici. Hi ha hagut molta polèmica sobre fins a quin

[3] Judicis celebrats al Palau de Justícia de Nuremberg entre els anys 1945 i 1949. Allà van ser jutjats tots els dirigents del Tercer Reich involucrats en la Segona Guerra Mundial i l'Holocaust.

punt estava al corrent del genocidi de jueus. Va ser empresonat a Spandau fins l'any 1966. Allà va mesurar el jardí de la presó i va caminar 31.936 quilòmetres tot recorrent el perímetre mentre imaginava que feia la volta al món. Tenia tot el terreny detallat al cap.

En la novel·la apareix només en una ocasió. No residia al búnquer però un dels dies hi va per veure el Führer per últim cop. En aquest moment, ell ja sap que tot s'ha acabat i aconsella als Goebbels que marxin.

CAPITANA DE VOL REITSCH (1912- 1979): Hanna Reitsch va ser una aviadora que va batre molts rècords; es diu que va ser la pilot personal preferida de Hitler. Després de sortir de Berlín amb avió, va ser capturada amb Von Greim pels nord-americans i la van retenir durant divuit mesos. Mentrestant, el seu pare va matar la seva mare, la seva germana i els fills d'aquesta després que els expulsessin de la seva llar a Polònia. Després del seu alliberament, Reitsch va continuar pilotant. Alguns dels seus rècords de vol sense motor encara no s'han superat.

La seva aparició en el llibre és curta però, no obstant això, és de gran importància per a la Helga. La seva presència li suposa una esperança de marxar. Per això, quan la capitana de vol els ajuda a anar al llit, la Helga li demana si els podrà treure d'allà.

La descripció que fan d'ella en la novel·la és d'una dona menuda que, quan l' Eva Braun li deixa un vestit seu es veu ridícula perquè li va molt gran. És bona amb els nens i durant el berenar en el qual hi és present, es veu una dona riallera i alegre. El Helmut l'admira moltíssim.

DOCTOR KUNZ: Helmut Kunz era un dentista de les SS, abreviatura de Schutzstaffel, que era una organització de seguretat de NSDAP, partit nazi. Es creu que va ser ell l'encarregat d'injectar una dosi de morfina als nens abans de l'enverinament, tot i que diuen que es va negar a enverinar-los personalment. No se sap què és el que li va passar.

Només apareix al final de l'última escena. Acompanya la Magda amb un maletí. La descripció física del personatge ve donada subjectivament per com el perceben els nens: un senyor estrany que camina només movent les cames.

EL FÜHRER (1889- 1945): Adolf Hitler, dins la novel·la els nens es refereixen a ell com a l'oncle Führer o l'oncle Adi. Fou canceller d'Alemanya des de 1933 fins a 1945. La tarda del 30 d'abril de 1945 ell i Eva Braun, asseguts al sofà de la sala d'estar del búnquer inferior, es van suïcidar. Ell es va clavar un tret al cap i ella es va prendre una càpsula de cianur.

Explicat des de la visió de la Helga, Hitler resulta ser algú bastant ridícul. A la nena, ja de molt petita, no li agradava gens ser al seu costat. No el veu com el monstre que és però sí que comenta que fa mala olor i a més, dins el búnquer, veu que es tira pets. El Führer de la novel·la és un personatge molt satiritzat. És important el detall del seu pols. Per fer-se una idea de com era, un bon referent pot ser la pel·lícula de *El Hundimiento*. L'actor sempre va encorbat i amb una mà a l'esquena que no li para de tremolar.

EL PAPA (1987-1945): Joseph Goebbels fou ministre de Propaganda de Hitler. Era coix a causa d'una malaltia òssia. Va morir en clavar-se un tret al jardí de la Cancelleria del Reich l'1 de maig de 1945. El 3 de maig, els russos van entrar al búnquer i van trobar el seu cadàver i el de la seva dona mig socarrimats. No havia quedat suficient gasolina per cremar els cossos completament.

Dins la novel·la, Joseph Goebbels és un home infidel dins el matrimoni. De fet, dins el capítol del segon record de la Helga, *1937*, s'intueix una aventura que se sap que va tenir realment amb l'actriu Lída Baarová. De tant en tant, es baralla amb la Magda i han de viure separats, malgrat que davant del Führer han de fer com si tot anés bé.

Quan són dins el búnquer, la figura del pare queda molt confusa. Sempre té feina i els nens no poden anar a veure'l quasi mai. Mentre la seva família viu a l'ante-búnquer, ell, juntament amb Hitler, viu al Führer-búnquer. Abans d'anar al búnquer, però, era un pare més atent que explicava històries als fills.

Hi ha un moment que explica la seva història de quan era petit: era un nen que tenia una malaltia als ossos que no el deixava caminar. Després de molt temps malalt al llit, provant objectes ortopèdics i visitant molts metges, el van operar. Va ser en aquest moment quan ell va descobrir la lectura. L'operació no li va solucionar el seu problema però li va servir per estudiar de forma autodidacta i, quan va tornar a l'escola, era dels més intel·ligents.

Ensenya moltes pel·lícules als seus fills, com la *Blancaneu*, una pel·lícula nord-americana o pel·lícules nazis que fa ell on es mostra un fals estil de vida jueu per potenciar la xenofòbia. També fa pel·lícules dels seus fills, com quan s'emporta la Hilde i la Helga a veure els soldats a l'hospital. Després de la visita, la mare s'enfada molt amb ell perquè les nenes tenen malsons. Dins el búnquer només va a veure els fills de tant en tant, i quan hi va és per enganyar-los dient que estan a punt de guanyar la guerra, però la Helga sap que els està enganyant.

HELGA: Helga Suzanne, la narradora d'aquesta història i la més gran dels germans. És la narradora i protagonista principal d'aquesta història. Va néixer l'any 1932 i tenia dotze anys quan la van assassinar.

El personatge de la Helga és sovint frustrant. Ha de comportar-se com la germana gran quan sovint només té ganes de plorar. Es pregunta coses i té l'obsessió de voler escapar del búnquer, ho veiem cada vegada que apareix un personatge nou, ja que intenta extreure-li informació i sovint demana si la podran treure del búnquer. Aquesta obsessió pot deure's a un instint de supervivència, d'alguna manera sap que les coses no van bé, malgrat que els adults no li diguin res. És una nena que es troba molt sola i que té sort de la minyona de l'Eva Braun, la Liesl, ja que és amb ella amb qui es desfoga quan la seva mare es troba absent i no la deixa plorar, els seus germans van a la seva i ella està desesperada. Les converses amb la Liesl són l'únic consol que té.

HILDE: Hildegard Traudl, va néixer l'any 1934 i és la segona filla. Acabava de fer els onze anys quan la van assassinar.

És la germana que segueix la Helga per edat. La relació entre aquestes dues germanes no és gaire afectuosa. Ella es passa el dia llegint i no fa cas de ningú. La Helga sovint vol parlar amb algú però no pot comptar amb la seva germana perquè va sempre al seu aire, a més a més, esmenta que té el tic de xuclar-se les galtes cap a dins abans de fer qualsevol cosa i a la Helga li molesta molt que ho faci. Psicològicament, no sabem gaire què li passa a aquest personatge, però en un capítol la Helga diu que li va semblar que plorava, fet que ens deixa intuir que potser ella també es troba en una edat difícil com la seva germana gran, només que ho gestiona de manera diferent: tancant-se en el seu món.

HELMUT: Helmut Christian, l'únic fill del matrimoni Goebbels, va néixer l'any 1935. Tenia nou anys quan va ser assassinat.

En Helmut és en alguns sentits el personatge contrari a la Helga. Si bé ella es fa preguntes, reflexiona sobre la situació i vigila molt amb el que diu, quan ho diu i a qui li diu, el Helmut és al revés. És un nen molt nerviós que tota la situació del búnquer l'excita. Li encanta estar envoltat de soldats i, com diu ell, trobar-se "en el rovell de l'ou". Admira molt la capitana de vol Reitsch i quan la coneix al búnquer queda fascinat amb les històries que li explica sobre la guerra.

D'homes dins la família Goebbels, a part d'ell, només hi ha el pare i és per això que també l'admira i l'imita amb tot el que fa, el que diu en la seva publicitat, en els seus discursos... és el seu model a seguir. La seva edat encara no li permet adonar-se gaire del que passa i això fa que sovint digui coses o se li escapi informació que hauria de callar-se, és el cas de la conversa que manté amb el xofer que els porta fins a la Cancelleria Reich.

HOLDE: Holdine Kathrin, tercera filla nascuda l'any 1937. Tenia vuit anys quan la van assassinar.

Ella, la Hedda i la Heide sovint juguen juntes, com quan van a "Islàndia", és a dir, s'amaguen sota els llençols. Elles tres, que són les més petites, són les que, més que

ningú, representen la innocència. Juguen i dibuixen sense parar i no es preocupen per res.

HEDDA: Hedwig Johanna, és la quarta filla dels Goebbels. Va néixer l'any 1938 i va ser assassinada al búnquer abans de fer els set anys.

HEIDE: Heidrun Elisabeth és la germana Goebbels més petita. Va néixer l'any 1940. Tenia quatre anys quan la van assassinar.

En la novel·la ella és un personatge molt divertit que dóna el punt còmic a tot plegat. Com quan canta mig cridant i a tothom li fa riure, o quan recita un poema. En mig de tants nervis i por ella és la que d'alguna manera alegra els grans. En general tots els nens fan aquesta funció però ella, en ser la més petita, és la més evident.

IAIA BEHREND (1879- ?): Auguste Behrend, "la iaia B.", era la mare de la Magda Goebbels. Behrend és el seu cognom de naixement, el qual va recuperar després de divorciar-se per segon cop. Va sobreviure a la guerra però mai va saber què van fer els russos amb els cadàvers dels seus néts.

Sempre explica històries de la seva joventut als néts i a la Helga li encanta. La iaia B va cuidar la Helga després de la seva operació del coll. En aquest moment és quan li explica la història de la Magda quan era petita i també l'anècdota de la gitana que es van trobar un dia al tren i que li va dir a la Magda: "Un dia seràs la reina de la Vida, però el teu final serà horrible". Viu en un allotjament que té en el castell Lanke.

La seva relació amb el marit de la seva filla, en Joseph, és horrible i és durant la temporada que viuen tots en aquest lloc quan l'àvia es torna mig boja i es passa el dia escridassant la Magda.

LA MAMA (1901-1945): Magda Goebbels, després de matar els seus fills, va baixar al búnquer inferior plorant desconsoladament i va jugar al solitari. Tot seguit va sortir amb el seu marit al jardí de la Cancelleria del Reich i es van suïcidar, ella es va prendre cianur.

La iaia B, quan explica la seva història a la Helga, descriu la Magda de petita com una nena preciosa de cabells daurats i ulls blaus enormes. De caràcter era molt alegre. De petita, el seu pare l'envia a un internat on aprèn francès i quan marxa coneix en Victor, un jueu veí seu de qui s'enamora. Un dia, però, decideix que vol marxar a una escola per a senyoretes i marxa de casa. Aviat se'n cansa i decideix tornar i és llavors quan coneix qui serà el seu primer marit, en Günther Quandt i amb qui tindrà el Harald. Aquest casament suposa el divorci per a la mare de la Magda i l'avi Friedlander, ja que aquest era jueu i en Günther no volia cap jueu al casament. La mort d'un dels fills d'en Günther causa el divorci entre ell i la Magda. El segon marit de la Magda, en Joseph Goebbels, el va conèixer durant un míting.

Durant els records de la Helga, la Magda es mostra com una mare atenta que cuida els seus fills i té ganes d'estar amb ells. Però tot canvia a mesura que avança la guerra. Cada vegada empitjora més la seva salut, de sempre ha tingut problemes de cor i sovint era a l'hospital i, dins el búnquer sempre es tanca a l'habitació perquè segons ella es troba malament. Els nens de sobte es queden sense una mare atenta i sense un pare que es preocupi gaire pels seus fills.

LIESL: Anneliese, cambrera personal d'Eva Braun. En una carta que Eva Braun va esciure a la seva germana Gretl des del búnquer el 23 d'abril de 1945, diu: “La meva lleial Liesl no m'abandonarà pas”. De fet, és el que en alguna ocasió la Liesl li diu a la Helga, que ella no pot abandonar l'Eva perquè l'ha de cuidar.

Tot el que sabem d'ella en la novel·la ho sabem gràcies a les converses que té amb la Helga. Sabem que està promesa amb un llibreter que està lluitant a la guerra i que fa molt de temps que no sap res d'ell. Un dels seus germans també és presoner dels britànics, com en Harald.

És molt afectuosa amb la Helga, quan estan juntes aprofiten per desfogar-se i pensar en el futur, ja que la Helga només pot parlar de com se sent amb la Liesl i segurament la Liesl es troba en la mateixa situació.

SENYORA JUNGE (1920-2002): Traudl Junge, de soltera Gertraud Humps, fou secretària de Hitler des de 1943 fins a 1945. Es va escapar del búnquer el vespre de l'1 de maig i va sobreviure a la guerra i té un llibre de les seves memòries, *Fins a l'últim moment*.

Quan els nens arriben al búnquer, ella se n'ha de fer càrrec. La Helga de seguida diu que no sap gaire com cuidar dels nens. A diferència d'altres adults, no intenta enganyar els nens, de manera que els sorolls que senten ella ja diu que són bombes i no una tempesta. La Helga aprofita la seva proximitat per intentar treure-li informació

TIETA EVA (1912- 1945): Eva Braun, nòvia de Hitler i, finalment, esposa. Es va suïcidar amb una càpsula de cianur la tarda del 30 d'abril a la sala d'estar de Hitler. Els nens no ho van saber mai.

Idíl·licament els nens la descriuen en la novel·la com una actriu de cinema que fa molt bona olor. Els cabells cargolats en flocs al voltant de la cara, les celles perfectament depilades, els llavis que tenen una forma perfecta i les ungles dels dits tenen totes la mateixa llargada, amb una corba idèntica i fent joc amb el pintallavis. Porta vestits elegants i sempre va polida i maquillada com una actriu. Dins el búnquer, intenta mostrar-se alegre tota l'estona per tal que els altres no s'enfonsin. Els seus comentaris dins l'obra ens mostren la seva despreocupació i aïllament davant el conflicte bèl·lic. És com si ignorés la realitat per mantenir-se feliç.

SENYORETA MANZIARLY: Constanze Manziarly fou la cuinera especial de Hitler, ja que era l'única persona en qui ell confiava perquè li cuinés. Va ser vista per últim cop mentre dos soldats soviètics se l'emportaven cap a un túnel del metro, malgrat haver aconseguit escapar-se del búnquer l'1 de maig de 1945. Després del suïcidi de Hitler, va continuar cuinant dins el búnquer per ocultar la mort a tothom llevat del cercle íntim del búnquer.

Dins la novel·la la descriuen com una dona austríaca amb un accent molt marcat, porta monyo i un davantal ajustat, té els cabells foscos i uns dits gruixuts.

PERSONATGES QUE NO APAREIXEN FÍSICAMENT:

AVI FRIEDLANDER (?- 1939): Company sentimental de la mare de la Magda, Auguste Behrend. Es va separar quan la Magda es va casar amb el seu primer marit, Günther Quandt l'any 1921. Es creu que va visitar els Goebbels per quedar exempt de la legislació antijueva, però no ho va aconseguir. Va ser enviat al camp de concentració Buchenwald el 1938, on va morir un any després.

L'avi Friedlander només és esmentat per la Iaia B en la dramatúrgia.

AVI RITSCHEL (Mor el 1941): Oskar Ritschel era el pare de Magda. Segurament no es va arribar a casar mai amb la mare. Es van separar quan la Magda era molt petita. Era enginyer i home de negocis. Va donar a conèixer el budisme a la seva filla.

Malgrat que dins l'obra teatral només s'esmenta i se'n parla breument, dins la novel·la s'explica que es van conèixer amb la iaia B quan aquesta treballava de minyona en una casa del carrer Bülow, ja que ell era una de les visites de la casa. Era un home elegant, culte, i doctor en enginyeria. Duia un monocle a l'ull esquerre. Quan la Magda va néixer, ell vivia a Bèlgica per motius de feina. Durant els primers anys de vida de la seva filla, ell les va mantenir, a la mare i a la filla, de manera que la iaia B no havia de treballar i podia fer-se càrrec de la seva filla. Però més tard la va voler dur a un internat lluny de la seva mare, allà va aprendre francès.

BLONDI: Era la gossa alsaciana de Hitler. Va morir al búnquer juntament amb els seus cadells, per posar a prova la combinació de cianur que Eva Braun faria servir després per suïcidar-se. Hitler l'apreciava molt i sovint en la novel·la s'expliquen els trucs que sabia fer la gossa quan Hitler li donava alguna ordre.

La gossa fou molt important per a Hitler. A més, tant ella com els seus cadells, en l'obra, per als nens suposen una gran distracció. Per això he decidit esmentar-los en algun moment i que els nens visitin els gossos al Führer-búnquer de tant en tant. No obstant això, he hagut de suprimir tots els capítols en els quals els gossos apareixien en el berenar davant la impossibilitat de realitzar aquestes escenes en un escenari real.

ERNST SPEER (nascut el 1943): El més petit dels sis fills de Speer. Tots van sobreviure a la guerra. Com la seva germana, la Grete, només s'esmenta en el llibre i en la dramatúrgia.

GENERAL ROBERT RITTER VON GREIM (1892-1945): Va ser mariscal de camp, aviador i l'últim cap de les forces aèries alemanyes quan Hitler va destituir Göring del càrrec just al final de la guerra. Es va suïcidar quan els nord-americans el van capturar el maig de 1945.

Arriba al búnquer el cinquè dia. Hitler li havia encomanat una missió especial i volant fins al búnquer, el fereixen. Gràcies a la Capitana de vol Reitsch poden aterrar bé l'avió. En el llibre, a part de la seva aparició quan entra ferit, només torna a aparèixer durant el berenar del setè dia. En la meva teatralització només s'esmenta.

GRETE SPEER (nascuda l'any 1938): És la segona filla d'Albert Speer i Margret. Tant en el llibre com en l'obra de teatre, només s'esmenta.

GÜNTHER QUANDT (1881-1954): Va ser el primer marit de la Magda Goebbels. Durant aquest matrimoni van tenir en Harald. Günther va fundar un imperi industrial, del qual forma part actualment BMW. Del seu primer matrimoni tenia dos fills: en Helmut i en Herbert. Era molt més gran que la Magda i corrien rumors que ella estava enamorada d'en Helmut, que era més proper a la seva edat. Helmut, com bé s'explica en el llibre, va morir als seus braços, d'apendicitis, quan tenia dinou anys. Dos anys després de la mort del seu fillastre, la Magda es va divorciar del seu marit.

La Iaia B explica tota la història d'en Günther i la Magda: que es van conèixer en un tren, van tenir en Harald, la mort d'en Helmut... en la meva versió teatral, però, només ho explico breument.

HARALD QUANDT (1921-1967): Únic fill que la Magda va tenir amb el seu primer marit, en Günther Quandt. Va servir a les forces aèries alemanyes durant la guerra i va resultar ferit quan els britànics el van fer presoner a Itàlia l'any 1944. Va ser alliberat el 1947. L'any 1954 ell i un germanastre seu van heretar un imperi industrial del seu pare i es

van convertir en dos dels homes més rics d'Alemanya. Es va casar i va tenir cinc filles. Finalment, va morir en un accident d'avió.

Ni en el llibre ni en l'obra teatral apareix, ja que en cap moment va ser dins el búnquer ell, però sí que se'n parla força al llarg de la novel·la. Sobretot en els capítols sobre els records de la Helga, on explica que rebien moltes cartes d'ell i que de sobte van deixar d'arribar, més tard van saber que els britànics l'havien fet presoner. La Magda, en saber la notícia, es queda tranquil·la, com si el fet de ser presoner fos una bona notícia i la Helga no entén per què.

Hi ha una escena de l'obra en la qual la Magda li escriu una carta.

REGGIE (1924-1944): Regine Goldschmidt. Filla de Samuel Goldschmidt, el banquer jueu veí de la família Goebbels a Schwanenwerder (traduït al llibre per "l'Illa dels Cignes"), al qual Joseph Goebbels va prendre la propietat. La família Goldschmith va fugir a França. Allà, l'any 1940, hi va morir en Samuel. Regine es diu que va ser deportada, ja que va morir a Auschwitz. A part de la compra de la casa Goldschmidt per part d'en Joseph, la resta de detalls sobre ells que apareixen dins el llibre són ficticis.

En el llibre, la Regine es fa amiga de la Helga. Durant el primer estiu a l'Illa dels Cignes, juguen juntes cada dia. La Helga, però, ho ha de mantenir en secret perquè més d'un cop li han dit que no parli amb els veïns. En una ocasió la seva mare li diu que "no són com cal". La Regine sap que és perquè són jueus i li ho a la Helga. No obstant això, arriben a ser molt bones amigues.

2. LA DRAMATÚGIA

La meva proposta dramatúrgica és intentar barrejar diferents estratègies dramatúrgiques com ara la veu en off, el monòleg, les imatges projectades, etc. Per explicar una mateixa faula, és a dir, una mateixa història. D'aquesta manera, penso que s'obté un resultat més ric, tant perquè he de treballar diferents estils d'expressió, com perquè m'obligo a mi mateixa a explorar els límits de la meva imaginació.

La part interessant es troba en haver de pensar, a partir d'aquesta primera idea, que pot ser o no la final, si puc millorar-la i presentar-la més originalment.

2.1 PLÀNOLS D'ARTICULACIÓ

2.1.1 EL TEMPS

La novel·la es troba dividida en dues línies del temps. Per una banda, hi ha els deu últims dies al búnquer narrats en present i en primera persona per part de la Helga. D'altra banda, hi ha els capítols, intercalats, que parlen sobre els records de la Helga, des dels més remots, quan tan sols tenia 3 anys, fins als més propers, just abans d'arribar al búnquer. Aquests capítols, malgrat que formen part del passat, també es troben narrats en present.

A l'hora de fer l'adaptació teatral, vaig haver de triar quina de les dues línies del temps marcarien la línia del meu teatre. Vaig considerar més importants les narracions de dins el búnquer, no tan sols perquè suposava molta més simplicitat a l'hora de fer l'escenografia, sinó perquè vaig considerar, i en això l'autora del mateix llibre hi va estar d'acord[4], que eren més importants aquests capítols.

Els records, fet i fet, només ens aporten informació del passat i pot ser interessant per entendre les accions o la personalitat de certs personatges. No obstant això, vaig considerar molt important explicar la història de la Iaia Behrend per conèixer la vida de la Magda Goebbels, personatge que va compartir molts moments importants de la seva joventut amb gent jueva.

2.1.2 L'ESPAI

La descripció del búnquer que apareix dins la novel·la ens mostra els següents espais: una habitació on guarden els regals d'aniversari del Führer, la sala d'estar del Führer on van a berenar tots cada tarda, el dormitori de la Magda i el del Führer i l'Eva, juntament amb la cambra de bany que tenien ells, l'habitació dels nens, el menjador, els lavabos

[4] Vegeu l'entrevista completa a l'annex 1, p. 68.

on hi ha els cadells, el passadís del Führer-búnquer i les seves escales i, per acabar, el passadís de l'ante-búnquer.

Davant la impossibilitat d'introduir tots aquests espais dins un escenari, vaig haver de plantejar-me quins eliminava. A l'hora de fer una adaptació teatral, la persona que fa l'adaptació pot decidir fins i tot que no hi ha cap espai dels que surten en l'obra original que li agradi i inventar-se un espai nou. Per tant, en aquest sentit tenia llibertat total per triar l'espai que volgués. No obstant això, en tractar-se d'una obra basada en fets reals, no té gaire sentit escriure-la en un espai diferent a l'original. Finalment, els espais que he decidit fer constar per poder representar la faula[5] són: l'habitació dels nens, el menjador, el passadís de l'ante-búnquer, l'habitació de la Magda i el menjador. A més, he afegit un tercer espai que està omnipresent. No és una cambra que formi part del búnquer sinó que és un espai pertanyent al món dels somnis. És aquest espai on l'àvia de la Helga fa els seus monòlegs. La història que explica la considero prou important com per introduir-la però no té lloc dins el búnquer, sinó que es el record que té la Helga de quan la seva àvia li explicava la seva joventut i la de la seva mare.

2.1.3 EL DISCURS

L'adaptació teatral que he fet consta de dos tipus de discurs. Per una part, hi ha el diàleg entre els personatges, on veiem la relació que tenen entre ells i per l'altra, apareix un discurs èpic-dramàtic, que es dóna sempre que es trenca la quarta paret, és a dir, quan el personatge es dirigeix directament al públic. Per exemple:

- Quan la Helga explica l'arribada al búnquer del Führer.
- Quan l'àvia explica la seva història tot dirigint-se al públic: de fet, està parlant amb una Helga del passat, però és com si es trobés asseguda entre el públic.

També hi ha algun moment on hi apareix una veu en off:

[5] **Faula:** Mot utilitzat pel dramaturg i director, José Sanchis Sinisterra, en el seu llibre *Dramaturgia de textos narrativos* per referir-se a una història.

- Quan la veu de la Helga interactua amb l'àvia.
- La curta conversa entre la Helga i una amiga seva jueva, la Reggie.
- Quan la Magda escriu una carta al seu fill Harald i nosaltres anem sentint tot el que va escrivint. Gràcies a aquest moment, nosaltres podem descobrir els plans de la Magda, dels quals fins llavors no en sabíem res.

La narració original consta d'un perspectivisme múltiple[6] que jo he volgut mantenir en la meva adaptació. El perspectivisme múltiple és un recurs que s'ha utilitzat molt en la novel·la contemporània i consisteix a narrar una mateixa història optant a diverses interpretacions. En el cas de *Pastís de xocolata amb Hitler*, trobem, la versió dels fets de la narradora, la Helga, que ens proporciona una interpretació superficial i la versió que el receptor, el públic, pot interpretar si aprofundeix en els detalls que es donen. És a dir, el discurs narratiu que ens proporciona la Helga ens deixa veure un món innocent ple d'esquerdes. Si el públic o el lector està atent, podrà destapar la veritat i descobrir el món cruel dels adults. Però si aquest món infantil i innocent és ple d'esquerdes és precisament perquè està explicat des del punt de vista de la Helga. Si la narradora fos la seva germana més petita, la Heide, probablement veuríem únicament un món ple de jocs. És la mateixa Helga qui troba les esquerdes, però encara és massa jove per acabar de veure la realitat. Ella només deixa pistes que nosaltres hem de recollir i interpretar. En resum, el discurs infantil de la nena ens tapa el que l'acció dramàtica de l'escena ens deixa veure.

Per acabar, considero de gran importància en aquesta obra tot allò implícit, tot allò que els personatges no diuen. El silenci té un gran paper en aquesta dramatúrgia. En alguna ocasió el silenci s'amaga darrera un monòleg massa llarg i sense sentit: com quan la senyora Junge, el novè dia al búnquer, parla pels descosits amb els nens. Ho fa perquè té la necessitat de tapar el silenci que es produeix en un ambient massa tens.

[6] **Perspectivisme múltiple:** concepte emprat pel dramaturg i director, José Sanchis Sinisterra, en el seu llibre *Dramaturgia de textos narrativos.*

És important, dic, perquè la Segona Guerra Mundial va ser una època de silenci: com la Guerra Civil espanyola o com qualsevol guerra. El silenci és la mostra de la por que s'està vivint, per això és important mostrar-ho en la dramatúrgia.

2.2 ESCENOGRAFIA I DECORACIÓ

2.2.1 ESCENOGRAFIA

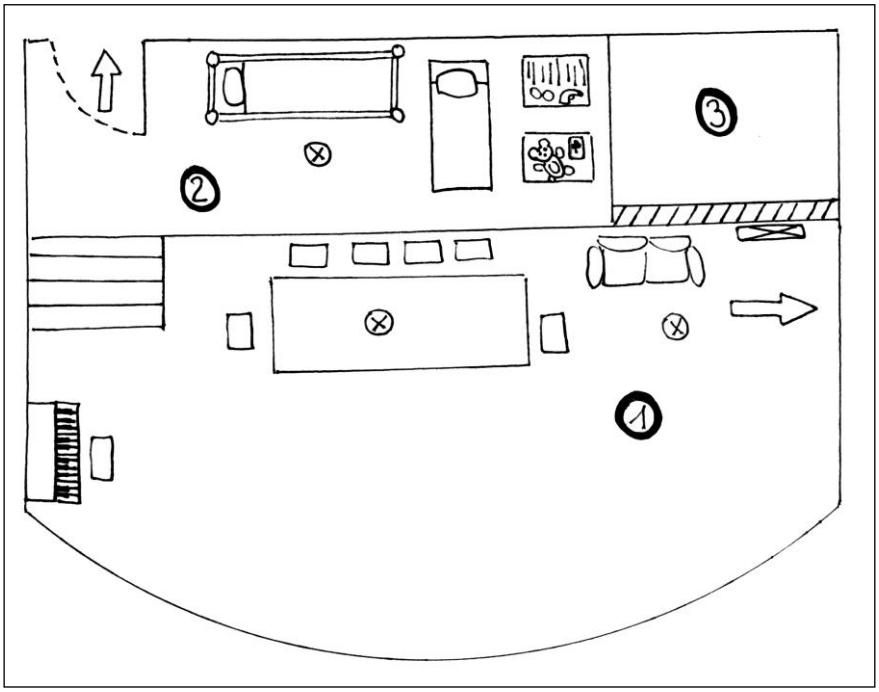

Dibuix 1: *Distribució dels espais escènics.*

L'escenari es troba dividit en tres espais. En el número 1 trobem el menjador, situat al prosceni. Aquí podem veure dues bombetes (marcades en el dibuix amb una rodona i una creu al mig) que han de ser senzilles i velles. El piano, la taula amb les cadires, el sofà i, a la dreta del sofà hi ha un rectangle amb una creu. Representa que és el retrat de Frederic II. Per últim, la fletxa que senyala a la dreta és per on marxen tots els actors quan van al Führer-búnquer.

Darrera el piano hi ha unes escales que pugen a una tarima, on hi ha el número dos. És el dormitori dels nens: amb les caixes de joguines, la flassada i la llitera. A la paret del fons i a l'esquerra hi ha una porta amb una fletxa, és la que porta a l'habitació de la Magda.

Finalment, el número tres ens indica una altra tarima on es situarà l'àvia. Al davant d'aquesta tarima hi ha un rectangle ratllat que és la pantalla que puja quan ha d'aparèixer i que baixa quan l'àvia acaba de parlar. En aquesta tarima hi pot haver permanentment la butaca de l'àvia. Entre l'alçada de la primera tarima que ens porta a l'habitació i l'alçada de la segona, hi ha d'haver espai per poder penjar el retrat de Frederic II.

2.2.2 DECORACIÓ

Pel que fa al mobiliari i la decoració de l'escenari, he intentat ser tan fidel al llibre com he pogut. La flassada i els llits vells, el sofà per a dues persones amb motius florals del menjador, el retrat de Frederic el Gran, la taula del menjador... Però també he decidit afegir alguns elements. El piano, per exemple, no hi és a la novel·la. Vaig voler afegir-lo per donar-li més vida a l'escena. Una cançó *a cappella*[7] pot ser molt maca, però considero que afegint un instrument només per acompanyar pot crear un ambient diferent per contrastar amb la rutina que es viu al búnquer. És un toc de color que ajuda a distanciar-te una mica del que està passant i alhora crea una escena íntima i familiar.

La butaca de l'àvia també és un afegit que he fet, ja que l'àvia no es troba present físicament dins el búnquer en la novel·la. De fet, en la meva adaptació només apareix de tant en tant i hem d'entendre que tampoc hi és físicament allà. La seva aparició no influeix en els fets que ocorren al búnquer.

2.3 MÚSICA, SO I IL·LUMINACIÓ

Els sons de bombes que apareixen entre escena i escena, les cançons de bressol que canten els personatges, els himnes que se senten de fons... en resum, tots els elements sonors, són extrets de la novel·la.

En el cas de les cançons de bressol, que són originals alemanyes i al llibre apareixen traduïdes, vaig haver d'arreglar les traduccions, ja que aquestes no estaven fetes per

[7] **A cappella:** cant sense acompanyament instrumental.

cantar-les. Jo les vaig fer menys poètiques i més senzilles perquè s'adaptessin al motiu melòdic de cada cançó. Després, a l'hora de musicar-les, vaig buscar ajuda per treure els acords d'oïda, ja que en ser cançons populars i de bressol, a Internet no hi sol haver les partitures.

Pel que fa a la il·luminació, no especifico gairebé mai com ha de ser. Només en alguna ocasió quan el focus serveix per dividir una conversa i que l'atenció es centri en la conversa. A part d'això, he pensat que es pot deixar força llibertat en aquest aspecte.

3. LA GUERRA I LA INFÀNCIA

En tots els conflictes bèl·lics, els nens són sovint els més traumatitzats. Són una generació que sembla oblidada però que realment pateixen més la guerra, i les seves conseqüències, que ningú. Precisament perquè no els tenen presents i perquè els exclouen del món real intentant mantenir-los dins el món dels jocs. Però el resultat és una generació que creix amb unes pors i uns dubtes que els perseguiran tota la vida.

El personatge protagonista d'aquesta novel·la el considero molt important per aquest motiu, perquè la Helga pot posar veu a tots els pensaments dels nens de qualsevol guerra i es pot fer escoltar per un públic. Aquesta nena és un símbol de tot el patiment infantil. Per exemple, quan parla de les seves amigues d'escola: la Sophie sap tota la vida dels seus companys i resulta que no hi ha cap nen a la classe que no hagi patit alguna desgràcia. A qui no li han mort el pare, li han mort el germà, o si no són a combat. Una guerra perjudica a tota la població i els nens, sense gaires excepcions, es veuen obligats a dur una vida desequilibrada, familiarment inestable i plena de pors que els mateixos pares inculquen als fills.

És conegut el famós *Diari d'Anna Frank*, en el qual aquesta nena jueva d'edat similar a la Helga Goebbels explicava els seus dies amagada. En aquest diari podem llegir, per una banda, dies que semblen escrits per una nena normal que es troba entre la infantesa i l'adolescència i, d'altra banda, es veu també la por que té amagada dia rere dia aquesta nena que no para de preguntar-se si la trobaran els nazis. És un bon exemple aquest perquè resulta que l'Anna Frank es trobava ben bé en el bàndol oposat

a la Helga i, no obstant això, el patiment i el sentiment d'angoixa era el mateix. Si bé l'Anna Frank, pel fet de ser jueva, tenia por de ser trobada i assassinada pels alemanys nazis, la Helga Goebbels, també tenia por de ser trobada i assassinada, però pels russos. És un fet paradoxal que a més deu ser incomprès per molta gent. En general, pensem que els nazis eren els dolents i que els altres eren les víctimes. Segurament jo també ho seguiria pensant si no m'hagués llegit el llibre. La Helga és el clar exemple de totes les víctimes del nazisme que, a més, pertanyien al mateix partit nacionalsocialista. Tampoc cal oblidar que, quan tot estava a punt d'acabar-se, el mateix Führer, el suposat salvador del poble alemany, va abandonar i va deixar morir la població civil de Berlín.

Però això no és un sol cas allunyat, uns anys després, resulta que una nena que precisament havia llegit el Diari d'Anna Frank es troba en la mateixa situació durant la guerra de Bòsnia. També va escriure un diari, el *Diari de Zlata*. En aquest diari, ella es compara amb l'Anna Frank i manifesta la seva por d'acabar com ella. Per sort, ella va poder sobreviure, però també va haver de passar una llarga temporada amagada. També explicava com anava amb sabatilles per tot arreu perquè tenia por de fer massa soroll i ser descoberta, com quan la Helga es lleva en plena nit i no gosa ni respirar fort perquè té por que els russos l'estiguin buscant.

Per si no fos prou, hi ha un tercer cas molt recent, de fet, ha estat notícia aquest estiu del 2014. És el cas d'una jove adolescent de 16 anys de Gaza que a través de la famosa xarxa social Twitter, ja no d'un diari, escriu tot el que veu al seu voltant. En un mes els seus seguidors van augmentar fins a 131.225 i, aquest setembre, han superat els 205.000. Entre altres piulades, la jove Farah, el 28 de juliol, en publicava una on manifestava la seva por durant un fort bombardeig i assegurava que moriria aquella nit.

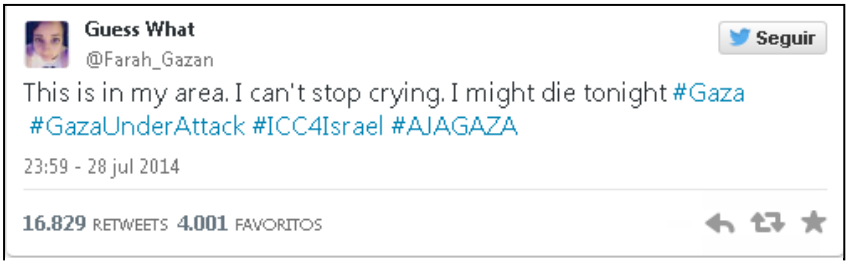

Il·lustració 2: *Piulada de la Farah del dia 28 de juliol.*

CONCLUSIONS

El meu objectiu principal era realitzar una adaptació teatral d'una novel·la. Durant la meva recerca he vist que coses que pensava que es podien fer en un moment han resultat ser les que donaven més feina. Aquest és el cas, entre altres de l'escenografia. Des d'un principi jo tenia una escenografia pensada i creia que aniria bé. Per tant, no em vaig preocupar gaire, però no va ser fins que vaig fer el plànol que vaig veure que aquella proposta no podia funcionar en un escenari. Després de parlar amb diversa gent per obtenir diferents opinions, vaig haver de pensar dues o tres alternatives més abans d'arribar a la millor. D'això vaig aprendre a explorar sempre diferents maneres de fer les coses però intentant ser pràctica.

A l'hora de començar a escriure el que em va portar més problemes va ser triar el que volia explicar. La meva idea inicial era fer tots els dies al búnquer i tots els records. Però de seguida em vaig encallar, era massa complicat i massa llarg. No exagero si dic que segurament només explico en la meva adaptació una tercera part de tot el que volia explicar. Per a mi, va ser la part més dura de fer. Em va costar triar què era realment important d'explicar i desprendre'm de totes aquelles parts que m'agradaven igual però que, sent realistes, no podia ser factible en un escenari.

Un cop vaig tenir el problema de l'estructura solucionat, vaig trobar-me amb el problema del guió. Al principi, em sentia com una intrusa cada vegada que havia d'afegir una oració inventada per mi i que no es trobava en el llibre. Per tant, sempre intentava ser el màxim de fidel als trossos dialogats que hi havia a la novel·la, però això va fer que sortís un guió massa literari. Jo havia de buscar la naturalitat a través de les oracions curtes i directes. Vaig aprendre que la veritable feina que tenia era pensar en tot moment en el personatge que parlava en cada moment, posar-me en la seva pell i fer-lo parlar de la manera més natural i realista. És a dir, és molt important adequar el registre segons el personatge i segons el tipus de teatre que fas. Segurament una obra clàssica es pot permetre un guió més literari, fins i tot líric, però aquest no és el meu cas.

En definitiva, he après que fer una adaptació és molt més que posar-se a escriure i guiar-te pel teu instint. És imprescindible aprofundir en el tema, en el context històric i pensar en tots els elements necessaris per fer l'obra: il·luminació, escenografia, elements sonors, personatges, etc.

Per acabar, aquest treball també m'ha obligat a reflexionar sobre la guerra i el que implica aquesta. He entès que en una guerra no hi ha ni bons ni dolents, només hi ha víctimes. Per tant, he vist la importància de transmetre la història i assumir la memòria històrica per tal de no repetir les mateixes guerres.

FONTS DE CONSULTA I DOCUMENTACIÓ

WEBGRAFIA

Emma Craigie. Recuperat el 24 de juny 2014, des de http://emmacraigie.co.uk/EmmaCraigie/Welcome.html

Fosse Way Magazine. (2013). Recuperat el 24 de juny 2014, des de http://en.wikipedia.org/wiki/Fosse_Way_Magazine

Fábula y acción dramática. (2007). Recuperat el 24 de juny 2014, des de http://aprendeenlinea.udea.edu.co/lms/moodle/mod/resource/view.php?id=36690

Buchenwald. (2014). Recuperat el 30 de juny 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Buchenwald

Schutzstaffel. (2014). Recuperat el 30 de juny 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Schutzstaffel

Edda Göring. (2014). Recuperat el 30 de juny 2014, des de http://en.wikipedia.org/wiki/Edda_G%C3%B6ring

Hechos anteriores a la Segunda Guerra Mundial en Europa. (2014). Recuperat l'1 d'agost 2014, des de http://es.wikipedia.org/wiki/Hechos_anteriores_a_la_Segunda_Guerra_Mundial_en_Europa

Sotelo, Carlos. (2008). *Los bunkers alemanes*. Recuperat el 3 d'agost 2014, des de http://www.eslovaquia.sk/esl_sitios_bunker_es.html

Línia Maginot de França. (2014). Recuperat el 3 d'agost 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/L%C3%ADnia_Maginot

Fotos de Helga Goebbels. Recuperat el 9 d'agost 2014, des de https://www.google.es/search?q=helga+goebbels&rlz=1C1AFAB_enES443ES443&es_sm=93&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=DOLlU9a9HKS40QXDpYC4Dw&ved=0CB8QsAQ&biw=931&bih=463#imgdii=_

TVA Jóvenes. (2010). *Harald Quandt*. Recuperat el 9 d'agost 2014, des de http://de10.com.mx/9862.html

Adolf Hitler. (2014). Recuperat el 28 d'agost 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Adolf_Hitler

Bofarull, Josep Maria. *Tractat de Versalles*. (2013). Recuperat el 28 d'agost de 2014, des de http://historiamoncontemporani.wordpress.com/2013/01/15/els-tractats-de-pau-de-la-primera-guerra-mundial/

Primera Guerra Mundial. (2014). Recuperat el 28 d'agost de 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Primera_Guerra_Mundial

Plaza, Sara. (2014). Una niña palestina narra en tiempo real en Twitter los bombardeos israelíes sobre Gaza. *20 minutos*. Recuperat el 23 de setembre de 2014, des de http://www.20minutos.es/noticia/2208724/0/joven-palestina/relata-twitter/ofensiva-israeli-bombardeos/

Judicis de Nuremberg. (2014). Recuperat el 23 de setembre de 2014, des de http://ca.wikipedia.org/wiki/Judicis_de_Nuremberg

BIBLIOGRAFIA

Craigie, Emma. (2010). *Pastís de xocolata amb Hitler*. (1ª ed.) Barcelona: Estrella Polar.

Goodrich, Frances, i Hackett, Albert. (1985). *El Diari d'Anna Frank: adaptació teatral*. (3ª ed.). Alzira: Edicions Bromera.

Sanchis Sinistrerra, José. (2003). *Dramaturgia de textos narrativos*. (1ª ed.). Guadalajara: ÑAQUE Editora.

L'Alemanya del III Reich. (?). Dins *Història del Món: El món entre dues guerres*. (Vol. 9, p. 3238-3243). Barcelona: Larousse.

DOCUMENTS AUDIOVISUALS

Constantin Film (productor), i Hirschbiegel, Oliver (director). (2004). *El Hundimiento* [Pel·lícula]. Alemanya: Constantin Film.

COMUNICACIONS PERSONALS

ESCRITES:

Craigie, Emma. (2014, 6 d'agost) Entrevista amb Emma Craigie, autora de la novel·la *Pastís de xocolata amb Hitler*. Entrevista via correu electrònic.

ORALS:

Esquius i Miquel, Mª Alba. (2014, 4 de setembre) *Exposició dels meus dubtes*. Xerrada amb Mª Alba Esquius i Miquel, actriu professional. [Visita a casa particular]

PASTÍS DE XOCOLATA

AMB HITLER

Adaptació teatral

A tots aquells nens que van ser i són víctimes de la guerra.

ESCENA I

Tot fosc. A mesura que comencen a sentir-se veus, la llum va creixent a poc a poc i ens mostra l'interior de l' ante-búnquer.

Al prosceni, hi trobem el menjador. A l'esquerra d'aquest menjador, enganxat a la paret lateral, hi ha un piano de paret. Després, més al centre, hi ha una taula de menjador amb algunes cadires i, més cap a la dreta, un sofà per a dues persones amb estampat floral. La paret del fons es imaginària i ens la determina un entarimat que ens porta a l'habitació que hi ha en un segon terme. L'entarimat a la part dreta és més alt, això ens permet penjar-hi un retrat de Frederic II El Gran.

Damunt l'entarimat hi ha l'habitació dels sis fills Goebbels. S'hi pot arribar a través d'unes escales que hi ha a la part esquerra, just darrera del piano. El dormitori està format per una llitera, una flassada i algunes caixes amb peluixos, contes, pintures i jocs de taula al terra. Els llits són petits i es veuen vells. Al fons a l'esquerra, hi ha una porta que ens porta a l'habitació de la Magda. A la part dreta de l'habitació hi ha una petita tarima quadrada. És l'espai que queda més alt i és on es situa la Iaia B quan explica les seves històries. Gran part de l'obra, però, la tarima es troba tapada per una pantalla on es reproduiran imatges de tant en tant i que només s'aixecarà quan hagi de parlar l'àvia.

Totes les parets del búnquer són grises. El Führer-búnquer no el trobem present a escena però per anar-hi, els personatges hauran de sortir per la part dreta del prosceni.

A la pantalla comencen a aparèixer, una darrera de l'altra, quatre fotografies[8] *de la Helga quan era molt petita. Són els seus primers records i van acompanyats de la cançó* Wiegenlied *de Schubert*[9] interpretada per un piano . *Quan s'acaben les imatges i la cançó es va apagant, se senten soroll de nens parlant i cridant. De seguida arriben del*

[8] Vegeu les fotografies de l'apartat de Projeccions de l'annex 2, p. 72. Les quatre fotografies corresponen a les Projeccions 1, 2, 3 i 4.

[9] Vegeu la partitura dins l'annex 3, p. 77.

Führer-búnquer els 6 nens (Hedda, Heide, Helga, Helmut, Hilde i Holde) i els pares amb maletes. La Sra. Junge va davant i els guia. El Papa camina coix.

HILDE_ Sembla un laberint!

MAMA_ Per sort ens porta a l'oncle Führer i no al minotaure.

HELMUT_ *(Cridant emocionat)* Ara sí que som en guerra!

SRA. JUNGE_ Aquí hi ha l'habitació dels nens. *(La senyala, els nens hi pugen i comencen a mirar les joguines.)* I la seva, Magda, és aquella. *(Senyala la porta.)*

PAPA_ Gràcies Traudl. *(A Magda)* Anem a veure el Führer?

MAMA_ Primer deixaré la bossa al meu dormitori.

Entren a deixar la bossa a la seva habitació, després es dirigeixen al Führer-búnquer. Mentrestant, la Sra. Junge s'ha quedat amb els nens.

HEIDE_ Com és que hi ha tantes joguines, Sra. Junge?

SRA. JUNGE_ Fa pocs dies va ser l'aniversari del Führer i tot això són els seus regals. M'ha dit que podeu agafar el que vulgueu.

HEIDE_ Doncs jo vull l'ós de peluix negre!

HELMUT_ Mira! Hi ha l'Atac de l'Stukas! Qui vol jugar amb mi? *(Totes les germanes se'l miren sense dir res.)*

SRA. JUNGE_ *(Amb un to compassiu.)* Ja hi jugaré jo amb tu.

HELMUT_ Sra. Junge, per què han regalat a l'oncle Adi joguines?

SRA. JUNGE_ Ni idea. Tothom se l'estima molt i li vol fer regals... Però em sembla que potser no saben què regalar-li.

La tieta Eva arriba del Führer- búnquer i entra a l'habitació dels nens. Fa un petó a cada nen posant només la galta i fent un petó a l'aire. Té els cabells cargolats en flocs al voltant de la cara, unes celles primes i perfectes que semblen pintades i el color de les ungles fa joc amb el pintallavis. Porta un vestit llarg i elegant.

TIETA EVA_ Tinc una molt bona notícia! La Blondi ha tingut cadellets! Anem a veure'ls? *(Els nens deixen ràpidament els jocs i es dirigeixen al Führer-búnquer cridant i saltant.)*

NENS_ Sí! Anem!

TIETA EVA_ Si voleu després de la guerra us en podreu endur un a casa. (*L'escena s'enfosqueix mentre tots marxen a veure els cadells.)*

ESCENA II

La pantalla s'aixeca i apareix la Iaia B asseguda en una butaca i il·luminada per un focus.

VEU EN OFF DE LA HELGA_ *(La seva veu és més infantil.)* Iaia, tu què feies de petita?

IAIA B_ (*Com si li expliqués a alguna persona del públic.)* Ui! Doncs mira Helga... quan jo era petita, la meva família era molt pobra. Tan aviat com vaig ser prou gran, em vaig posar a treballar de minyona per a una família nombrosa que vivia en una casa fantàstica. El teu avi era una de les visites de la casa. Era un home elegant, i molt culte. *(Pausa)* Però viatjava molt. Quan la teva mare va néixer, ell vivia a Bèlgica i durant els primers anys ens va mantenir. Jo no havia de treballar i era molt feliç amb la meva filla. Era una nena preciosa, alegre i jo n'estava molt orgullosa! Tot anava bé fins que vaig rebre una carta d'ell en la qual deia que m'agraïa que li hagués donat a la Magda una vida tan bona fins ara, però que ja era prou gran per començar una educació de debò. Ja ho havia preparat tot perquè anés a un internat de monges a Brussel·les i només em deia que li fes el favor de posar-la en tal tren i en tal altre no sé quin dia. Sense els diners del teu avi Ritschel, m'era impossible mantenir-la. *(Pausa)* Recordo que vaig

caure a terra. No m'ho podia creure. S'emportarien la meva preciosa nena i jo no hi podia fer res.

El focus s'apaga i la pantalla baixa.

ESCENA III

S'il·lumina l'escenari un altre cop i els nens apareixen acompanyats dels pares, la Sra. Junge i la tieta Eva. Entren al menjador, on la Srta. Manziarly està col·locant el berenar a la taula: pastís de xocolata, xocolata desfeta i una tetera. Quan acaba de preparar-ho tot, marxa. Els nens seuen al terra a esperar.

HEDDA_ Jo vull emportar-me el Luger!

HILDE_ Què dius! És millor la Foxl!

TIETA EVA_ *(Als nens.)* Heu repassat les cançons que teníeu preparades?

NENS_ Sí!

Hitler arriba del Führer-búnquer i entra al menjador. Els nens s'aixequen i la Mama dóna un cop al clatell de la Helga per no haver-se aixecat prou ràpid. Hitler va encorbat i fa cara de cansat. Té la mà dreta col·locada a l'esquena i li tremola.

HITLER_ Quin goig veure uns nens tan macos! *(Es dirigeix al sofà i es deixa caure. Se sent soroll de pet i els nens es miren entre ells confosos. La tieta Eva seu al seu costat.)*

PAPA_ Els nens estan molt contents de ser aquí, mein Führer. *(Utilitzant un to de broma massa forçós.)* Estan molt emocionats d'acompanyar-lo a la seva cova subterrània.

TIETA EVA_ *(Emocionada)* La nostra cova! Oh, i tant, és una aventura fantàstica ser en una cova!

MAMA_ Els nens li han portat postals de felicitació, mein Führer. Les han fetes ells mateixos, fins i tot la Heide. Nens, doneu a l'oncle Adi les vostres postals. *(Els nens entreguen les postals a Hitler.)*

HITLER_ *(Examinant-les totes.)* Els meus regals preferits són dibuixos fets per la canalla. Tant de nenes com de nens. Hi ha qui afirma que les dones no saben pintar, però l'Angelika Kauffmann va ser una gran pintora, i la pintura és un bon passatemps per a una dona.

Hitler es torna a tirar un pet, aquest cop més sorollós i en Helmut ha de fer esforços per no petar-se de riure. La Helga li clava un cop de colze. Els adults fan com si res.

MAMA_ Els nens també tenen una cançó per a vostè, mein Führer. L'han estat assajant

especialment per al seu aniversari.

HITLER_ Que bé! Escoltem-la.

Els nens es col·loquen formant mig cercle i la Mama es posa al piano per dirigir. Canten[10] *tots, la Heide mig crida.*

NENS_

El silenci de la nit ho omple tot.
Només vora el rierol
el cant del rossinyol se sent arreu de la vall.
El silenci de la nit ho omple tot.

Hitler es pica a la cuixa amb una mà i amb l'altra s'agafa el faldó de la jaqueta.

HITLER_ Esplèndid! Esplèndid! En sabeu alguna altra?

[10] Vegeu els acords de totes les cançons cantades a l'annex 3, p. 77. També hi ha inclòs un CD amb les cançons gravades al final d'aquest annex.

MAMA_ *(Als nens)* Què us sembla si cantem una estrofa de *Saps quants estels brillen? (La Mama dóna el to i els nens canten la següent estrofa.)*

NENS_

Saps quants nens afectuosos
es lleven cada matí?
Pots comptar les joves veus,
cantant dia rere dia?
Déu sent les veus rialleres,
li agraden les cançons;
i com li agrada recordar-les,
i com li agrada recordar-les.

Hitler torna a aplaudir amb la mà a la cuixa.

HITLER_ Hi ha pastís de xocolata per als nens? Es mereixen un premi! *(S'aixeca, seu de cap de taula i comença a menjar trossos de pastís, un rere l'altre i omplint-se la falda de molles.)*

En veure a Hitler, la Heide, agafa un segon tros de pastís i se'l fica tot a la boca.

PAPA_ *(Xiuxiuejant.)* Heide, ningú t'ha donat permís per agafar un segon tros. *(La Heide es queda molt quieta intentant no plorar mentre s'empassa el pastís. En Helmut, de cop, s'aixeca.)*

HELMUT_ O-o-oncle Adi, he escrit un discurs especial per a vostè per al seu aniversari. *(Es treu un full de paper de la butxaca)* "El Führer és l'home del segle. Està segur de si mateix malgrat el dolor i el patiment. Ens mostra el camí cap a la victòria. No vendrà pas la seva fe ni els seus ideals. Sempre i sense dubtar, tira pel dret cap al seu objectiu!"

HELGA_ *(Enfadada.)* Helmut, no diguis mentides! L'has copiat del papa! Tots vam sentir el seu discurs. *(Els grans riuen.)*

HELMUT_ No, el papa me'l va copiar a mi! *(Els grans riuen encara més.)*

PAPA_ Hedda, per què no recites aquell poema que et saps?

HEDDA_ *(S'aixeca i recita molt a poc a poc)*

Ha de tornar la llum novament,
després d'aquests temps de foscor,
no preguntem pas si la veurem.
Retrobarem nova resplendor.

Moment de vacil·lació. Després, els grans es posen a aplaudir emocionats.

HITLER_ I tu, Helga, estic segur que ets una bona estudiant. Què us han ensenyat a l'escola?

HELGA_ Hem estudiat geografia, oncle Adi. *(Hitler la mira com esperant una explicació més llarga.)* Ens han ensenyat que l'Imperi Alemany era molt més gran, però que ens van prendre la terra després de la Primera Guerra Mundial. Ara l'estem recuperant perquè tots els alemanys tinguin prou espai per viure.

HITLER_ Molt bé, Helga, molt bé. I t'agraden els teus mestres?

HELGA_ *(Poc convençuda)* Sí, oncle Führer.

HITLER_ Bé, ets una nena molt afortunada. Els meus mestres d'escola eren horribles. No els suportava. Tot el que vaig aprendre ho vaig aprendre tot sol. *(Explicant a tothom.)* Poques vegades he conegut un mestre d'escola que no fos idiota. Alguns eren jueus, és clar, en els meus temps. Almenys tu no ho has hagut de patir, això... *(Hitler va explicant anècdotes mentre els llums es van apagant fins arribar al fosc.)*

ESCENA IV

Llum. Els nens són al llit. La Helga s'aixeca de cop. Es troba estirada a la llitera de sota amb la Heide al costat, dormint pràcticament damunt d'ella.

HELGA_ *(Incorporant-se sense despertar la seva germana i pensant en veu alta.)* No podré dormir mai així. *(Mirant cap al públic i a la seva nina, l'Elsa, alternativament.)* Sort que no hi serem gaire temps. *(Pausa)* Quan hem marxat del nostre búnquer per venir aquí, la Iaia B ens ha posat a tots nerviosos. No parava de plorar i de repetir que havia de veure la meva mare una vegada més. De camí, en Helmut ha xerrat més del compte amb el xofer: és massa petit per entendre que hi ha coses que no es poden dir. Té nou anys i mig. La Heide també ha confós el foc dels russos amb la posta de sol. No distingeix llevant de ponent... em sento molt sola. *(Pausa)* El papa diu que és un moment molt important de la nostra història, que som a prop de la victòria i que la nostra valentia és un exemple per a tot el poble alemany *(Calla i es queda un moment pensant. Després, torna a mirar al públic.)* No crec que compti gaire ser valent quan no et queda cap més alternativa.

ESCENA V

La Helga s'estira al llit i comença a adormir-se a mesura que els llums afluixen i es va sentint la següent conversa amb les veus en off de la Helga i la Reggine. La veu de la Helga és més infantil, és més petita. Mentrestant, a la pantalla, es van reproduint imatges[11] *del primer estiu a la casa de l'Illa dels Cignes.*

REGGIE_ Permet-me que em presenti. Em dic Regine Goldschmidt. La reina dels Goldschmidt. I tu qui ets?

HELGA_ Em dic Helga. *(Parlant molt fluix.)* Ho sento, no em deixen parlar amb tu.

REGGIE_ Quina ximpleria! Probablement és perquè som jueus. Però no pateixis, que això no s'encomana pas!

---

[11] Vegeu les quatre fotografies de l'apartat de Projeccions de l'annex 2, p. 72. Corresponen a les Projeccions 5, 6, 7 i 8.

HELGA_ A tu et deixen parlar amb mi?

REGGIE_ Em deixen fer el que vull. No tinc mare. Em pots dir Reggie, per cert.

HELGA_ Quants anys tens?

REGGIE_ Tinc dotze anys i mig. El teu pare és en Joseph Goebbels?

HELGA_ Sí.

REGGIE_ Coneixes l'Adolf Hitler?

HELGA_ Vols dir el Führer?

REGGIE_ Hi ha qui li diu així.

HELGA_ Nosaltres li diem oncle Führer.

REGGIE_ És el vostre oncle?

HELGA_ No pas de debò.

REGGIE_ Fa por?

HELGA_ No, però fa pudor.

REGGIE_ El pare diu que és un home molt perillós. *(Pausa)* Càsun, la cuinera em crida. He d'anar a dinar. Estigues aquí demà a la mateixa hora! *(S'acomiaden)*

La poca llum que hi ha desapareix juntament amb l' última imatge.

ESCENA VI

Llum. Apareix en Helmut disparant gomes elàstiques al pom de la porta de l'habitació de la Mama; la Hilde llegeix un llibre de pell-roges, i la Holde, la Hedda i la Heide són sota els llençols jugant a que viuen en un iglú d'Islàndia. La Helga està pentinant l' Elsa, la seva nina.

HEDDA_ Heide, no pots sortir de l' iglú!

HEIDE_ Que fa molt fred a Islàndia?

HOLDE_ I és clar que sí, ruca!

Entra la senyora Junge.

SRA. JUNGE_ Nens, el dinar és a taula.

S'aixequen i es dirigeixen al menjador. A la taula hi ha uns sandvitxos. La Mama surt de la seva habitació i va a veure els nens. Fa un petó a cadascun.

MAMA_ Quan acabeu de dinar no feu gaire xivarri, podeu fer una becaina si esteu cansats. Després vindré a preparar-vos per anar a berenar. Torno al llit que no em trobo gaire bé. *(Marxa.)*

El Papa arriba del Führer- búnquer i entra al menjador.

PAPA_ Bones notícies! Els astròlegs prediuen que guanyarem la guerra cap a la darreria d'abril. Les estrelles estan pràcticament en la mateixa posició que quan Frederic el Gran va guanyar la Guerra dels Set Anys. No pot ser només una coincidència, nois!

HELGA_ *(Dirigint-se a la Hilde)* El papa sempre ha dit que només els ximples com els Göring creuen en l'astrologia.

HILDE_ Doncs jo també m'ho crec. *(Es suma a l'emoció dels altres germans)*

La Helga, que ja ha acabat de dinar, s'aixeca i marxa cap a l'habitació sola. S'estira al llit i els seus germans de seguida apareixen cridant i rient.

HELMUT_ Jo d'aquí uns anys m'allistaré a l'exèrcit, ja veureu! *(Fa com si agafés una pistola i comença a disparar a les seves germanes. Elles s'intenten escapar. No paren de cridar.)*

HELGA_ Calleu si us plau! *(Es toca el cap com si li fes mal.)* Mireu, us llegiré el conte de *Hänsel i Gretel,* però no feu més soroll. *(Agafa el llibre i comença a llegir alhora que la llum es va apagant.)* Fa molt i molt de temps, en un bosc llunyà, hi vivia una família molt pobra amb dos fills, en Hänsel i la Gretel... *(Cada cop llegeix més fluix fins que ja no se sent res.)*

ESCENA VII

La pantalla torna a pujar i apareix l'àvia.

IAIA B_ Va ser així com, per mantenir-me ocupada, vaig començar a treballar en un hotel elegant i va ser allà on vaig conèixer l'avi Friedlander i m'hi vaig casar. Va ser gràcies a ell que vaig poder trobar la meva petita. L'avi Ritschel no em va voler dir el nom de l'internat malgrat que li ho havia suplicat milers de cops. *(Emocionada.)* No oblidaré mai el dia en què vaig tornar a veure la Magda. Estava prima com un secall i quan vaig corre a abraçar-la, ella, va retrocedir. Per si no fos prou, quan vaig començar a parlar amb ella, la mare superiora em va dir que allà les nenes només parlaven en francès.. Aquell internat era horrible i vam poder convèncer l'avi Ritschel perquè la canviés d'escola. Vam anar a viure a Bèlgica per poder veure més sovint la meva filla i mica en mica va anar recordant la seva llengua. Es va fer molt amb l'avi Friedlander i, de fet, va decidir adoptar el seu cognom: Magda Friedlander.

El focus desapareix i torna a il·luminar-se l'escena.

ESCENA VIII

La tieta Eva, la Mama i la Liesl són amb els nens ajudant-los a acabar-se de vestir.

TIETA EVA_ Ara que tots els jueus han marxat de Berlín, no hi ha qui trobi una bona modista! *(La Magda es limita a fer que sí amb el cap.)*

Després es dirigeixen al menjador, on poc després hi apareix Hitler. La Helga li fa una reverència i li dóna la mà de mala gana i després en Helmut. El Führer l'agafa per una orella i el sacseja fort. En Helmut aguanta la respiració per no xisclar.

HITLER_ Quin soldat més valent! *(Es dirigeix al sofà i es fa uns copets a la falda perquè la Heide s'hi enfili.)* Vine, canta'm una cançó ben maca, Heide. *(La Heide comença a cavalcar damunt del genoll i a cantar "Arri, arri, tatanet". Hitler riu.)* Anem a berenar, au. *(Seuen a la taula on hi ha pastís de xocolata i xocolata desfeta.)* Saps qui és aquest, Helga? *(Senyalant l'home del quadre que hi ha penjat a la paret)*

HELGA_ *(Es posa tensa i respon amb un fil de veu.)* Frederic el Gran?

HITLER_ Quina nena més llesta! Frederic II dit el Gran, i molt ben dit. Va ser l'home més prominent del seu segle. Va comprendre que la victòria requereix un gran esforç. Va perdre totes les dents, com ja saps. Van ser les penes d'enfrontar-se amb l'exèrcit rus. Els nostres eterns enemics.

HELMUT_ Oncle Adi, quan trigarem a derrotar els russos?

TIETA EVA_ Serà molt aviat!

HELMUT_ Quan vindran els soldats nous?

MAMA_ Helmut, rei, no empipis l'oncle Adi amb totes aquestes preguntes. Ara és el seu moment per descansar. *(Posa una mà a l'espatlla del nen.)*

HELMUT_ Però quan faràs servir les Armes Miraculoses?

PAPA_ Quan arribi el moment, Helmut.

HELMUT_ Oncle Adi, quina és la teva Arma Miraculosa preferida? La meva és el míssil Amerika, que travessarà l'estratosfera com un tro i que farà miques Nova York. Quan el llançaran? *(Fa un imponent soroll imitant l'impacte del míssil.)*

HITLER_ *(Rient)* Ets un soldat de mena, noi, un soldat de mena. El que la gent ha de comprendre és que el Reich és com un pacient amb una malaltia greu. El pacient ha de prendre la medicina. De vegades la medicina és bastant desagradable; cal temps perquè la medicina faci efecte; Després, el Reich es recuperarà i serà més fort que mai. Ho entens?

HELMUT_ Sí, oncle Adi.

HITLER_ Ets un noi llest, tant de bo els meus generals fossin tan raonables com tu.

Es van apagant els llums a mesura que es va sentint de fons la cançó Deutschland, Deutschland über alles.

ESCENA IX

*L'habitació dels nens s'il·lumina una mica, amb una llum suau. Els nens són al llit dormint, però de sobte, la Helga es desperta. La cançó (*Deutschland, Deutschland über alles) *para de cop i se sent un fort soroll de bombes. La nena intenta cridar la seva mare però no aconsegueix alçar prou la veu. Sense deixar de mirar les escales, es queda completament quieta enganxant l'esquena a la paret i respirant amb petites alenades intentant no moure el pit. Es torna a fer fosc.*

ESCENA X

Llums. Els nens s'estan vestint en silenci, ningú els ve a buscar. Els nens es miren de tant en tant entre ells, hi ha un ambient tens. La Helga es mostra especialment neguitosa, com si tingués sensació d'ofec. Quan entra la Sra. Junge, la nena es relaxa visiblement.

SRA. JUNGE_ Bon dia. Anem a esmorzar? *(Els nens agafen dibuixos i joguines i, juntament amb la Sra. Junge, es dirigeixen al menjador.)*

Per esmorzar hi ha sandvitxos. Els nens mengen ràpid i en silenci. Després es posen a jugar.

HEIDE_ Juguem a esquimals, Holde?

HILDE_ Jo també vull jugar!

Mentrestant, la Helga dibuixa sense ganes. A la pantalla, es veu una gravació de la seva mà dibuixant un cel descolorit. Després ho deixa i, sense dir res, es dirigeix a l'habitació. S'estira al llit abraçant fort l'Elsa i crida amb la cara enganxada al coixí. En aquest moment, la Liesl puja al dormitori amb un cistell a la mà, fica la roba bruta a dins. Llavors s'acosta a la Helga i li acaricia l'esquena.

LIESL_ Barbeta amunt! *(Somriu. Les dues seuen al mateix llit, una al costat de l'altra.)* Au, va. No t'atabalis. *(Li dóna un mocador net a la Helga que està plorant.)*

HELGA_ Liesl, què creus que passarà si perdem la guerra?

LIESL_ No siguis ximpleta. No la perdrem pas. Neteja't bé aquesta cara.

HELGA_ Però, i si la perdem? No ho penses mai això?

LIESL_ *(Moment de silenci)* És clar que sí. És natural amoïnar-se, però has de mantenir l'esperança.

HELGA_ Què vols fer quan sortim d'aquí?

LIESL_ *(Amb tendresa. Al final la veu se li trenca)* Vull tornar a casa. Vull veure els pares. Vull dormir al meu llit. Vull obrir les cortines al matí i contemplar els camps de la granja. Vull escoltar el gall cantar, vull beure llet tèbia, acabada de munyir, i vull veure en Peter. *(Plora. La Helga li agafa la mà fins que deixa de sanglotar)*

HELGA_ Qui és en Peter?

LIESL_ En Peter és el meu promès.

HELGA_ És pagès?

LIESL_ No, no. En Peter és llibreter. Bé, treballa per al seu pare, que té una llibreria. Viu en un poblet, a tres quilòmetres de la granja dels pares, si fa no fa. Però ara mateix és a l'exèrcit.

HELGA_ És aquí, a Berlín?

LIESL_ No, no estic segura d'on és. És complicat amb la tieta Eva. Ens hem de traslladar molt. El nostre parador és secret. Les cartes no sempre arriben. No en sé res, d'ell, des de fa... En fi, molt temps. El van enviar al front oriental. *(Es treu una petita foto d'una de les butxaques de la brusa i li ensenya a la Helga.)* Mira. *(Somriu amb tristesa.)*

HELGA_ És molt guapo.

LIESL_ *(Assenteix i s'aixeca.)* He de continuar. Aquesta bugada no es farà pas sola. Gràcies, Helga. Si us plau, no li diguis res a la tieta Eva. Li agrada veure a tothom animat. Som-hi, a veure què fan els altres.

La Helga es reuneix amb els seus germans quan la tieta Eva arriba del Führer-búnquer.

TIETA EVA_ Nens! Us agradaria banyar-vos? L'oncle Adi està reunit, de manera que no li farem nosa. Podeu rentar-vos tots a la nostra cambra de bany!

Els nens segueixen la tieta Eva al Führer-búnquer i els llums s'apaguen.

ESCENA XI

La pantalla puja i el focus torna a il·luminar la Iaia B asseguda a la seva butaca.

IAIA B_ Vam ser molt feliços tots tres vivint a Bèlgica, Helga. Però quan la teva mare va fer els dotze anys, va esclatar la guerra. Europa es va dividir i els alemanys ens vam

veure obligats a fugir de Brussel·les. Ens van enviar a Alemanya en vagons de bestiar. Sense finestres, sense seients, sense menjar ni aigua i amb aquella pudor. Era repugnant. Els éssers humans no se'ls hauria de tractar així. Una dona fins i tot va donar a llum en aquell tren! *(De sobte recorda una anècdota i l'explica rient.)* Un dia, va pujar una gitana quan el tren estava aturat a una estació. De seguida va clavar els seus ulls foscos en la Magda i li va examinar el palmell de la mà. Sempre recordaré el que li va dir... *(Es queda pensativa mentre una veu en off reprodueix el que va dir la gitana.)*

VEU EN OFF_ Un dia seràs la reina de la Vida, però el teu final serà horrible!

El focus s'apaga. Baixa la pantalla.

ESCENA XII

L'escena es torna a il·luminar. Ara, però, els nens tornen amb la tieta Eva i amb el senyor Speer del Führer-búnquer.

HEDDA_ *(Al senyor Speer.)* Que ha vingut la Grete?

SR. SPEER_ No, ho sento, Hedda. He vingut sol.

HEDDA_ On és?

SR. SPEER_ A les muntanyes, són tots allà amb la seva mare.

HEDDA_ Que vindran aquí?

SR. SPEER_ Mmm... No. No. No ho crec. L' Ernst no es troba gaire bé i ara mateix no poden anar enlloc. Heu fet algun dibuix que em pugueu ensenyar?

HELGA_ Sí, vaig a buscar els dibuixos. *(Puja a l'habitació.)*

El senyor Speer es mira el rellotge que porta.

SR. SPEER_ Càsun! Ho sento però els dibuixos me'ls haureu d'ensenyar en un altre moment. Ara mateix tinc una reunió amb el Führer. *(Marxa)*

Tots els nens es posen a jugar, a llegir o a dibuixar al menjador. La Helga torna amb els dibuixos i veu que el Sr. Speer no hi és al menjador. Deixa els dibuixos a la taula del menjador i es dirigeix al dormitori de la seva mare, sembla que té ganes de plorar. L'escena dels nens jugant al menjador s'enfosqueix. El focus de llum es centra on és la Helga, al dormitori. La nena truca a la porta de la seva mare.

HELGA_ Mama, que puc entrar?

De seguida surt la seva mare. La Helga està plorant i la seva mare l'atura.

MAMA_ *(Ajupint-se per quedar a la mateixa alçada que la Helga.)* Helga. Vinga. Domina't. Ja ets gran.

HELGA_ Quan de temps serem aquí?

MAMA_ No ho sé, amor meu.

HELGA_ Intentarem escapar-nos?

MAMA_ Ja saps que aquest és el lloc més segur.

HELGA_ *(Gairebé cridant.)* I si entren els russos?

MAMA_ Helga, si us plau. No és moment per a llàgrimes, has de donar exemple. Recorda que ets alemanya. *(La Helga fa una gran respiració per la boca i s'intenta calmar.)* Em sap greu que estiguis tan avorrida. Vols que t'ensenyi a jugar al solitari?

La Helga assenteix i baixen juntes al menjador. La Mama agafa una baralla de cartes que hi ha damunt el piano i comencen a jugar assegudes a la taula. De mica en mica, la llum va disminuint mentre es senten soroll de bombes i trets.

ESCENA XIII

Poca llum a l'habitació dels nens. Tots dormen. Un focus il·lumina el menjador on el Sr. Speer i el Papa parlen. Els sons de trets continuen sentint-se.

SR. SPEER_ Havia de venir. *(La Helga es desperta de cop i, en sentir les veus, s'incorpora al llit i escolta atentament.)* Havia de veure'l per darrer cop. Sembla cansat. Per a ell, tot s'ha acabat. Però és diferent per a tu. Per a la teva família. Encara podeu marxar.

PAPA_ Ens quedarem amb el nostre Führer fins al final.

SR. SPEER_ M'agradaria parlar amb la Magda.

PAPA_ És clar, vindré amb tu.

SR. SPEER_ No cal.

PAPA_ No, de debò, vull venir.

Entren al dormitori de la Mama. La Helga, quan pujen les escales, es torna a estirar per fer veure que dorm. Entren al dormitori de la Mama. El Papa va últim i abans d'entrar definitivament crida als nens.

PAPA_ *(Parlant fluix)* Nens! Que dormiu? El senyor Speer marxa aquesta nit.

HELGA_ *(Fa veure que s'acaba de despertar.)* Nosaltres marxem?

PAPA_ No, Helga. Ens quedarem aquí fins que s'acabi la guerra. És el millor lloc per a nosaltres. Bona nit. *(Marxa i torna a entrar a l'habitació de la Magda.)*

Fosc. Se sent de fons el principi de la tornada de Deutschland, Deutschland über alles.

ESCENA XIV

La pantalla s'aixeca i el focus de la Iaia B es torna a encendre. La música desapareix.

IAIA B_ Un cop vam ser a Alemanya, vam trobar un petit pis en un barri jueu. Va ser allà on la Magda va fer amics de debò. La seva millor amiga era la Lisa Arlosoroff, la nostra veïna, amb qui tornava cada dia d'escola. La teva mare passava més temps a casa dels Arlosoroff que a casa seva. És clar que també hi havia el Victor, el germà gran de la Lisa. Era un noi amb caràcter i molt ficat en política. Creia que Palestina, que ells anomenaven Sió, hauria de ser la pàtria dels jueus. En un principi jo creia que no eren més que castells de vent, l'entusiasme de la joventut... però com hem pogut veure, Alemanya no és un bon lloc per als jueus, no hi encaixen. El cas és que la teva mare solia assistir a les reunions setmanals dels sionistes que feia en Victor. Recorda que estàvem en guerra, hi havia poc menjar, es feia difícil veure la llum al final del túnel... i per a la Magda, el somni d'un món millor que tenia aquest grup de joves, li encantava. Va ser així com va acabar enamorada del Victor.

El focus s'apaga. La pantalla baixa. Tornem a sentir la tornada de Deutschland, Deutschland über alles.

ESCENA XV

L'habitació dels nens s'il·lumina. Estan dibuixant. A la pantalla torna a veure's la gravació d'una mà que reprodueix el dibuix de la Helga. Aquest cop són unes caixes petites negres. Van dibuixant quan comencen a sentir-se unes veus provinents del Führer- búnquer.

HANNA REITSCH_ *(Cridant amb una veu estrident.)* Ràpid! Sortiu del mig! On és el metge? *(Els nens, en sentir-la, baixen al menjador per veure què passa al Führer-búnquer.)*

La Liesl surt de l'habitació de la Mama amb la cistella de la roba i baixa al menjador quan veu els nens que es dirigeixen al Führer-búnquer.

LIESL_ Ei! On aneu? No hi podeu anar ara al Führer-búnquer. No veieu que us faran fora?

Després marxa al Führer- búnquer. Seguidament, la Mama surt de la seva habitació i va a veure els nens.

MAMA_ Escolteu nens. Us he de dir una cosa important. Seu, Hilde. Estic molt orgullosa de tots vosaltres. Us heu portat molt bé aquests dies, sou uns soldadets com cal. *(Intenta semblar alegre i serena.)* Demà al vespre aniré a veure el doctor perquè us posi unes injeccions. *(La Helga fa cara de pànic davant la idea.)*

HEIDE_ Per què?

MAMA_ Doncs, perquè aquí hi viu molta gent i, si algú agafa una malaltia, es podria escampar molt ràpidament.

Fosc. Se sent la tornada de la cançó Die Fahne Hoch, *de Hordt Wessel.*

ESCENA XVI

Hitler, el Papa, la capitana de vol Hanna Reistch i la tieta Eva arriben del Führer-búnquer i entren al menjador, on s'està preparant el berenar habitual. Hanna Reischt, que és una dona menuda, porta un vestit de l'Eva Braun que li va molt gran. Els nens i la Magda també han baixat al menjador. Els nens es col·loquen davant la Hanna Reischt i fan una reverència.

NENS_ Benvinguda capitana. *(La Hanna somriu i tots seuen a la taula per començar a berenar.)*

HELMUT_ *(Emocionat.)* Capitana, qui era el ferit que portaven quan han arribat?

HANNA REISCHT_ El general Robert Ritter von Greim.

HELMUT_ *(Encara més emocionat.)* En Robert Ritter von Greim! I com l'han ferit?

HANNA REISCHT_ Resulta que el general havia rebut ordres del Führer de venir al búnquer i jo l'havia d'acompanyar. Hem volat fins a Gatow amb un altre pilot, però s'ha negat a venir fins a Berlín. Per tant, hem hagut de continuar nosaltres dos sols. Volàvem molt baix en un avió molt petit i lleuger. Tan baix que els russos que lluitaven als carrers de sota ens han vist i ens han disparat. Les bales han esquinçat el costat de l'avió i han tocat el peu del general.

HELMUT_ I què heu fet?

HANNA REISCHT_ Doncs jo he hagut d'agafar els controls i, abocant-me per damunt del general, he aconseguit aterrar. *(Tots els nens la miren amb admiració, sobretot en Helmut.)*

HELMUT_ Jo també seré aviador capitana! *(La Hanna riu molt fort.)* El nostre germà Harald també ho és.

HITLER_ Hanna, saps que aquests nens canten com els àngels?

HANNA REISCHT_ De debò? Ens podeu cantar alguna cosa?

MAMA_ *(Aixecant-se per anar al piano.)* I tant! Nois, cantem *Saps quants estels brillen*?*(Els nens s'aixequen i es posen en mig cercle. La Mama dóna l'entrada.)*

NENS_

Saps quants nens afectuosos
es lleven cada matí?
Pots comptar les joves veus,
cantant dia rere dia?
Déu sent les veus rialleres,
li agraden les cançons;
i com li agrada recordar-les,
i com li agrada recordar-les.

Tots aplaudeixen.

TIETA EVA_ Perdoneu, em sembla que aniré al meu dormitori. Em fa mal el cap. *(Marxa.)*

De seguida que marxa, la Heide comença a cantar sola Marieta, vola, vola *amb tons molt aguts. Tots riuen molt fort, sobretot la Hanna Reitsch. Tots es van aixecant per marxar.*

HANNA REISCHT_ Escolteu nens, si em deixen ficar-vos al llit, us ensenyaré alguna cançó nova. *(Mira la Mama per demanar permís.)*

MAMA_ Sí, però prou de relats emocionants. Els nens han d'estar tranquils per poder dormir.

Tots marxen. La Mama es tanca al seu dormitori, els nens i la capitana de vol van al dormitori dels nens i els altres marxen al Führer-búnquer. Els nens es comencen a canviar per anar al llit. Soroll de trets i bombes. La llum va disminuint

ESCENA XVII

La pantalla puja i apareix la Iaia B il·luminada.

IAIA B_ La Magda, un dia, fins i tot em va dir que es volia casar amb el Victor. Que estalviarien i que anirien a viure junts a Palestina. No sé pas què es pensava ella que podia estalviar si encara anava a l'escola. Però els seus somnis la feien feliç. *(Pausa.)* La guerra va acabar, però regnava un ambient estrany a Berlín. Els carrers no eren segurs , el rei va abdicar i el país semblava que s'ensorrava. Era una humiliació. I la realitat era que tots sabíem que havíem perdut. Però no era pas la guerra el que havíem perdut. No. Eren les negociacions de pau. L'enemic no ens havia derrotat, ens havia traït. Molta gent culpava els jueus. Van ser temps difícils per als matrimonis mixtos amb jueus. A aquestes alçades, la teva mare, va demanar a l'avi Ritschel que l'enviés a una escola privada per a senyoretes. Pensava que això li obriria les portes de l'alta societat.

El focus s'apaga i torna a baixar la pantalla.

ESCENA XVIII

Se sent la veu de la Hanna Reitsch cantant una cançó de bressol. El dormitori s'il·lumina. Ella es troba asseguda a la llitera de baix cantant. Mentrestant, els nens són estirats i alguns ja dormen.

HANNA_

Dorm, angelet.
El pare vetlla el ramat,
la mare et gronxa al llitet,
la son t'arriba, menudet.
Dorm, angelet.

En acabar, la Helga la crida en veu baixa.

HELGA_ Capitana, ens pots treure d'aquí amb avió?

HANNA REITSCH_ Helga, aquest és el millor lloc on pots estar. Jo també m'hi vull quedar per donar suport al Führer. Bona nit. *(Marxa i els llums s'apaguen a mesura que la cançó* Wiegenlied*, de Schubert, se sent de fons. Aquest cop, interpretada per una soprano.)*

ESCENA XIX

S'il·lumina el dormitori on Liesl, asseguda al llit, li fa les trenes a la Helga, que es troba asseguda al terra. Un altre focus il·lumina la taula del menjador, on la Magda està escrivint una carta.

HELGA_ Què creus que passarà Liesl?

LIESL_ Crec que podrem sortir d'aquí tard o d'hora. Però ara mateix, l'oncle Adi s'ha de quedar aquí per protegir la capital, la tieta Eva s'ha de quedar per cuidar de l'oncle Adi i jo he de tenir cura de la tieta Eva.

VEU EN OFF DE LA MAMA_ *(La Mama es troba asseguda a la taula del menjador. La veu en off llegeix el que està escrivint a la carta.)* Estimat fill, fa sis dies que som aquí, al búnquer del Führer...

HELGA_ La tieta Eva no et pot ajudar a trobar en Peter?

LIESL_ Ah, no. Jo no empiparia mai la tieta Eva amb les meves preocupacions. Ja té prou maldecaps.

HELGA_ Sí? Jo la veig sempre tan alegre...

LIESL_ S'esforça per semblar-ho.

HELGA_ Vols tenir fills algun dia, Liesl?

LIESL_ I tant. M'agradaria tenir-ne quatre.

HELGA_ De debò? Jo només en vull dos. Els fills donen molta feina.

LIESL_ *(Rient.)* Tens un caparronet molt madur per ser tan jove.

VEU EN OFF DE LA MAMA_ ...No sé si rebràs aquesta carta. Potser encara queda alguna ànima caritativa que em faci possible enviar-te els meus últims records...

HELGA_ On viureu en Peter i tu quan us caseu?

LIESL_ Al camp, al costat de la granja dels meus pares. Així els podré ajudar.

HELGA_ I què faràs a la granja?

VEU EN OFF DE LA MAMA_ ...El nostre meravellós ideal és a punt de morir...

LIESL_ Un munt de coses. Munyir, alimentar el bestiar, ajudar a preparar conserves...

VEU EN OFF DE LA MAMA_ ...Al món que vindrà després del Führer i del nacionalsocialisme no val la pena de viure-hi... per això he portat els nens també aquí. *(Deixa d'escriure, com si li resultés difícil continuar.)*

LIESL_ Però els meus germans fan totes les feines dures.

HELGA_ Quants germans tens?

LIESL_ Dos. En Hans i en Max.

VEU EN OFF DE LA MAMA_ *(Tornant a escriure.)* Són massa bons per a la vida que arribarà després de nosaltres, i un Déu misericordiós em comprendrà si jo mateixa els ofereixo l'alliberament. *(Deixa d'escriure.)*

HELGA_Més petits o més grans?

LIESL_ Tots dos més grans.

HELGA_ Són casats?

LIESL_ No.

HELGA_ Així doncs, encara viuen a casa?

LIESL_ Fins fa poc sí. En Max és a Anglaterra, ara. *(La Mama torna a escriure.)*

HELGA_ A Anglaterra?

LIESL_ Els anglesos el van fer presoner.

HELGA_ Al meu germà Harald també. La mama diu que és el millor que podia passar. Ara sap que estarà segur. *(La Liesl fa que sí amb el cap.)*

VEU EN OFF DE LA MAMA_ Harald, amor meu, et dono el millor que la vida m'ha ensenyat: ser fidel, fidel a tu mateix, fidel a la humanitat, fidel al teu país, des de qualsevol punt de vista.

HELGA_ I què me'n dius d'en Hans?

LIESL_ *(Negant amb el cap.)* No en sabem res. *(La Helga s'aixeca i la Liesl la bressola als seus braços.)*

La tieta Eva arriba del Führer-búnquer. La Sra. Junge la segueix corrents. Les dues s'aturen abans d'arribar a la Magda. Sembla que no l'han vist.

SRA. JUNGE_ El Führer busca el general de divisió de les SS Fegelein.

TIETA EVA_ En Hermann? No sé on pot ser. Em penso que fa alguns dies que no el veig. Què passa?

HITLER_ *(Se sent un cop de porta i crida des del Führer-búnquer.)* Traïdors! Covards!

SRA. JUNGE_ *(Les dues s'han espantat pels crits. Fins i tot la Liesl, la Helga i la Mama.)* No... no n'estic segura. Em sembla que més val que vingui. *(Tornen al Führer-búnquer.)*

VEU EN OFF DE LA MAMA_ *(Tornant a escriure.)*Tothom ha de morir algun dia. A més, no és millor tenir una vida curta, bonica, honrosa i valenta, que no pas arrossegar una llarga vida d'humiliació?

Els germans de la Helga tornen corrents del Führer-búnquer espantats. Entren al menjador on hi ha la mare. La Srta. Manziarly comença a preparar la taula. La Helga i la Liesl es separen. La Liesl es dirigeix al Führer-búnquer i la Helga al menjador. La Mama acaba la carta ràpidament.

MAMA_ *(Aquest cop llegint ella en veu alta.)* Estimat fill meu. Visca Alemanya! La teva mare.

La Helga agafa la baralla de cartes i es posa a jugar al solitari. La Mama se la mira un moment, plega la carta, acaricia el cap de la nena i marxa al seu dormitori.

SRTA. MANZIARLY_ Em sembla que el Führer avui està massa enfeinat. Podeu començar a berenar nens.

El Papa arriba del Führer-búnquer molt seriós. Quan arriba a l'alçada dels nens, canvia l'expressió. Seu en una cadira com si estigués molt content.

PAPA_ Quantes marxes hi ha en un tanc rus? Quatre: una per tirar cap endavant i tres per fer marxa enrere. *(Els nens riuen.)* Per què els tancs francesos tenen retrovisors? Per poder veure la batalla. *(Els nens riuen encara més.)*

De fons, sentim la cançó Es geht alles vorüber, es geht alles vorbei, *de Lale Andersen. Fosc.*

ESCENA XX

La pantalla s'aixeca i el focus de la Iaia B torna a aparèixer. Fora música.

IAIA B_ A l'escola privada es va endur una gran decepció, és clar. Era un lloc molt estricte i pretensiós. I tenir el cognom de Friedlander no hi ajudava gens. Va venir a veure'ns per l'aniversari de l'avi Friedlander i, durant la curta visita, sé que es va enfadar amb en Victor. Quan va marxar un altre cop, va conèixer el doctor Quandt, un home de negocis poderós. Era de la meva edat, si fa no fa. Es van casar el gener del 1921. Per casar-se, però, es va canviar el cognom. En Günther Quandt no volia cap jueu a la seva boda i jo vaig haver de triar entre el món de la meva filla i el món del meu marit... I, òbviament, la meva filla havia d'anar primer.

Fosc. La pantalla baixa.

ESCENA XXI

La veu de la Hanna Reitsch canta Weigenlied *de Schubert. Llum al dormitorI. Els nens són al llit.*

HANNA_

Dorm, dorm, dorm, a la preciosa tomba,
el braç de ta mare et protegirà.
Tot el que tens i tot el que somies
ho manté calent ella amb molt d'amor.

S'aixeca, diu bona nit i marxa.

HELGA_ *(Vigilant de no despertar els altres.)* Hilde, Hilde!

HILDE_ Deixa'm en pau. Tinc son, Helga. *(Es xucla les galtes endins tres cops i es gira per dormir.)*

Tornen a sentir-se sorolls forts de bombes. Fosc.

ESCENA XXII

Puja la pantalla. Apareix la Iaia B.

IAIA B_ Aquell mateix any van tenir en Harald. Però aquell matrimoni no va durar gaire. A part de la diferència d'edat, que era massa, jo diria que el que hi va posar fi va ser la mort del seu fillastre, en Helmut. La teva mare només tenia divuit anys quan va morir en els seus braços d'un atac d'apendicitis, i ella va quedar destrossada. Es van divorciar, era un assumpte massa dolorós. En Günther va ser generós, va deixar que en Harald visqués amb ella, llevat que es tornés a casar, cosa que ella va fer.

Se sent música de bodes gitanes, s'apaga el focus i baixa la pantalla.

ESCENA XXIII

El dormitori dels nens es torna a il·luminar. La Hedda i la Heide estan ballant i cantant en rotllana. Els altres semblen avorrits.

HOLDE_ Anem a veure els gossets?

Tots s'aixequen per anar al Führer-búnquer. La Helga es queda al llit asseguda i acaronant l'Elsa. Entra la Liesl. La il·luminació es centra en l'habitació.

LIESL_ Bon dia, Helga. Vols que et torni a fer les trenes? *(La Helga assenteix amb el cap i tornen a seure com el dia anterior.)*

HELGA_ Liesl, què creus que passa quan morim?

LIESL_ Que anem al cel.

HELGA_ De debò? La mama creu en la reencarnació. Diu que tenim moltes vides. Si vivim com cal i tenim una mort honrosa, tindrem una vida millor la propera vegada.

LIESL_ I quina mena de vida triaries la propera vegada?

HELGA_ Seria un guerrer indi pell-roja. I tu?

LIESL_ Jo voldria una vida pacífica, que no hi hagués guerra. Tant me faria ser un arbre, sempre que no em talés ningú.

Els nens arriben del Führer-búnquer amb la tieta Eva. S'il·lumina el menjador.

TIETA EVA_ Em sap molt de greu, reiets. S'han hagut d'emportar els gossos a Berchtesgaden. Aquest no és un bon lloc perquè creixin uns cadells. Necessiten espai per poder jugar. Per als gossos, no és natural viure així, sota terra.

HELMUT_ I no podem anar nosaltres també a Berchtesgaden?

TIETA EVA_ És clar, reiets. A l'oncle Führer li encantaria. Tots hi anirem quan acabi la guerra.

La tieta Eva marxa i els nens es queden al menjador. Es posen a jugar. La Hilde seu al sofà per llegir un llibre tot xuclant-se les galtes. S'apaga la il·luminació del menjador.

HELGA_ Creus que podrem sortir d'aquí sense que ens matin? *(La Liesl deixa de pentinar per un moment la Helga. Es queda quieta i després es frega els ulls.)*

LIESL_ Tots esperem que els russos es rendiran aviat.

HELGA_ Però i si no ho fan? Estic segura que el soroll de les bombes ara és més fort, i això vol dir que s'estan acostant. Com sortirem d'aquí abans que sigui massa tard?

LIESL_ Helga, tresor, no ho sé. Haurem d'esperar i veure com va, i quan arribi el moment de sortir d'aquí, tant si els russos s'han rendit com si no, faré tot el que pugui per ajudar-vos.

HELGA_ No te n'aniràs sense nosaltres?

LIESL_ No me n'aniré sense vosaltres. *(S'abracen.)*

La Helga va al menjador amb els seus germans i, sense dir res, agafa la baralla de cartes i es posa a jugar al solitari. La Mama surt del dormitori.

MAMA_ *(Als nens. To seriós.)* Vaig a veure el papa.

Marxa al Führer-búnquer. De seguida se senten els crits de la Mama i cops de porta.

MAMA_ Deixi'm entrar! Mein Führer, si us plau, deixi'm entrar! Si us plau!

HITLER_ *(També cridant.)* Fora d'aquí!

MAMA_ Si us plau, mein Führer!

HITLER_ Fora!

Se sent un cop de porta més fort. Després, els sanglots de la Mama que s'acosten. La Helga recull les cartes ràpidament. La Mama entra i puja directament al seu dormitori sense mirar a ningú. La Heide s'ha posat a plorar. La Hilde deixa el llibre i s'abraça a la Holde i la Hedda. La Helga intenta consolar la Heide. Entra la Sra. Junge.

SRA. JUNGE_ *(Està molt nerviosa.)* Valga'm Déu, nens! Què feu aquí?

HELMUT_ Esperem per dinar. On és tothom?

SRA. JUNGE_ Ah, tothom està molt ocupat avui. Som-hi, us buscaré alguna cosa per dinar. A veure què puc trobar. Deveu tenir una gana de llop.

HELGA_ Què passa? Què li passa a la mama?

SRA. JUNGE_ No li passa res. Em sembla que ha dormit malament i està una mica cansada.

HEIDE_ *(Encara plorant.)* Podem anar a veure-la?

SRA. JUNGE_ Ara no. Seieu a la taula com bons nens i no us aixequeu mentre us busco alguna cosa per menjar.

HELGA_ On és el papa?

SRA. JUNGE_ Està enfeinat, crec. A veure, hi hauria d'haver pa en alguna banda.

HEIDE_ Podem anar a veure la mama i el papa?

SRA. JUNGE_ Aniré a veure què hi ha a la cuina... *(Marxa al Führer-búnquer. Tots es queden en silenci. De seguida, la Sra. Junge torna amb pa, mantega i un pot de cireres en conserva. Està molt nerviosa.)*

HELGA_ *(Olorant l'aire.)* Què és aquesta olor ? Sembla com de massapà.

SRA. JUNGE_ No ho sé pas, Helga. De totes maneres, no és de bona educació parlar d'olors. *(Encara més nerviosa.)* Vinga, mengeu. Qui necessita que l'ajudi a escampar la

mantega? Holde, pots passar el ganivet de la mantega a la Hilde? Helmut, els colzes fora de la taula. Qui vol cireres? Heide, has de menjar-te el teu tros de pa. Mengeu, n'hi ha més, si en voleu.

HELGA_ Senyora Junge...

SRA. JUNGE_ Ara no, Helga. Avui estem molt enfeinats. Algú vol més pa? Aigua? Heide? Qui necessita que l'ajudi a escampar la mantega? *(La Helga es posa les mans al cap per intentar controlar un xiscle.)*

Se sent un tret. Més fort que mai. Tots es queden quiets. Ningú diu res. Desprès d'uns segons, en Helmut crida.

HELMUT_ Diana! *(Els nens riuen i la Sra. Junge no torna a parlar.)*

Fosc.

ESCENA XXIV

Torna a aparèixer la iaia B.

VEU EN OFF DE LA HELGA_ Iaia, què li va passar a l'amic de la mama, en Victor?

IAIA B._ Doncs mira, Helga, va perseguir el seu somni i va trobar-hi la mort. Va marxar a viure a Palestina i es va convertir en un dels principals negociadors amb els governs britànic i alemany. Però, un vespre, passejava amb la seva dona, quan dos individus el van abordar i el van disparar. La teva mare no va poder anar al funeral que van fer a Berlín. No hauria estat ben vist que la dona d'en Joseph Goebbels fos al funeral d'un jueu.

El focus s'apaga i la pantalla baixa. Soroll molt fort de bombes i trets. Aquest soroll ja no pararà fins al final.

ESCENA XXV

El dormitori dels nens s'il·lumina. Són a punt d'anar al llit quan arriba la Magda del Führer-búnquer amb el doctor Kunz. Pugen a l'habitació.

MAMA_ *(Es veu molt cansada.)* Tinc una bona notícia, nens. Demà anirem a Berchtesgaden! Hem llogat un avió i un pilot de màxim nivell. *(Els nens criden i salten d'alegria.)* Ens haurem de llevar ben d'hora aquesta nit. Acabeu de prepara-vos les coses, jo vaig a buscar el doctor Kunz per tal que us posi la vacuna abans de marxar.

La Helga, en sentir que els posaran la vacuna, es queda quieta, com si no entengués alguna cosa. Després mira al terra amb les mans tancades amb força. Està intentant no plorar. La Hilde, que es troba al seu costat li toca el braç i somriu. La Mama s'acosta a ella.

MAMA_ *(En veu molt baixa.)* Helga, si us plau. *(La Helga empassa saliva.)*

La Helga es queda immòbil i els altres nens seuen als llits. El doctor fa un somriure trist i deixa el maletí a terra. La Mama posa la mà a l'espatlla de la Helga amb fermesa.

MAMA_ Vinga, Helga, domina't.

La mà del doctor tremola quan treu del maletí una caixa amb sis bombons. La Mama agafa la caixa.

HELGA_ *(Amb un fil de veu.)* Això fa olor... de massapà.

La Magda dóna un bombó a cada nen i ells se'l prenen de bon gust. Quan arriba a la Helga, aquesta encara mira al terra. Plora. La Mama li agafa la barbeta amb cura i li alça, de manera que la Helga està mirant a la seva mare. Agafa l'últim bombó i li fica a la boca alhora que li fa un petó.

Fosc de cop. Torna a sonar la cançó Weigenlied *del començament, és a dir, interpretada per un piano sol. A la pantalla hi apareix el següent escrit:*

“Únicament la més gran, la Helga, de vegades tenia als grossos ulls castanys una expressió trista que donava a entendre que sabia el que passava... Segons com, crec, horroritzada, que en el fons aquella nena ho veia malgrat el fingiment dels adults.”

Traudl Junge,

Fins a l'últim moment.

Fi.

ANNEX 1:

Entrevista a l'Emma Craigie, autora de la novel·la *Pastís de xocolata amb Hitler*.

Dear Emma Craigie,

I am Alba Martín López and I am 17. I am a high school student from Súria, Catalonia. This year I am going to study my last school year before going to university and I have to write an important essay. It consists in turning your book,*Chocolate cake with Hitler,* into a piece of theater. I chose that kind of essay because I want to study dramatic art next year.

I read your book two years ago and I really enjoyed it. Helga changed absolutely my vision about the Second World War: I understood that Nazis, who live under the Führer rules, were victims of the system. I also felt mercy for the children, that forgotten generation who were even used as a tool of war.

To sum up, I am writing this mail because I would like to talk about you and your job in my essay. It would be helpful for me if you can answer a short interview that you can find below.

QUESTIONS:

1. Apart from *Chocolate cake with Hitler*, you wrote another book called *Who Was King Henry VIII : The Exploding King*. Both dealt with historical moments. In your blog you said that you are a teacher and a writer. Is history your subject?

At university I studied English Literature, but I have always been interested in history. In 2015 I have 2 new books out - one is historical, and is a non-fiction book about Hitler's last day. I'm collaborating on this with a writer called Jonathan Mayo. The other is not historical but is a novel for teenagers set in contemporary England. So yes, I love history but I'm not a historian.

2. Is writing vocational for you? When and why did you start?

Yes. I love writing. I used to love to write stories when I was a child. But it isn't easy to earn a living from writing. I trained and worked as a school teacher, with breaks when I had my four children. When my youngest child was starting kindergarten I decided that I wanted to try and write rather than go straight back to teaching. I was very lucky that my proposal for *Henry VIII* was accepted by a publisher.

3. Why did you decide to start writing *Chocolate cake with Hitler*? And why did you choose Helga as the main character?

After *Henry VIII* I researched the possibility of writing a similar book about Hitler. This quickly came to seem like a bad idea, but I came across the story of the children of Josef Goebbels, and realised that they had barely been written about.

I thought it would bring a fresh perspective to look at the bunker from the point of view of a child. I was very moved by Helga's situation, and the idea that, as the oldest child, she alone understood that they were in danger. I was also the oldest child in a large family (only 5 children in my case!)

4. Did you create Helga's personality with help from a diary or any other document?

I looked at lots of photographs of her and family films. There was a memoir written by one the children's nannies and one of Hitler's secretaries, Traudl Junge, wrote a memoir of her time in the bunker, *Until the Final Hour,* which was an important resource for me.

5. Descriptions that you write about the bunker: the distribution of rooms, daily routines... are they real?

Yes, absolutely. I tried to be as historically accurate as possible

6. Had you ever thought that one of your books was be able to become a piece of theater? Which is your opinion about the idea? Have you got any suggestion which may help me with the dramatization?

I think it's a very interesting idea. I think the main difficulty would be having so many child actors on stage. If I were doing it, I would use the chapters which are set in the bunker and ignore the ones which tell the story of the past. I would probably select a few key moments - perhaps: the children arriving; tea time and singing to Hitler and Eva; Helga's conversation with her mother in bed; and then the end. This is just my immediate thought - you may have better ideas.

That is all. I am really motivated in my essay because I trust that the final result is going to be cool. Thank you in advance for the time you devoted to me.
Greetings from Catalonia!

Greetings from Andalucia! And very best luck with your project. Let me know how you get on!

Emma

ANNEX 2:

Material Fotogràfic

Documents històrics i projeccions.

DOCUMENTS HISTÒRICS:

La família Goebbels, 1942.
Fila de dalt: Joseph, Hilde, Helga i Harald Quandt.
Primera fila: Helmut, Holde, Magda, Heide, Hedda.

La Helga Goebbels escrivint amb la seva mare, la Magda Goebbels.

La Helga Goebbels amb el seu pare, en Joseph, i la gossa de Hitler, la Blondi.

Míting de l'any 1943 en el qual en Joseph Goebbels va pronunciar un discurs demanant la implicació de tot el poble en la guerra.

La Helga, a primera fila a la dreta, amb la seva germana Hilde al costat i el seu pare darrera fent la salutació nazi.

La família Goebbels amb Hitler. Nens, d'esquerra a dreta: Hilde, Helmut i Helga. Adults, d'esquerra a dreta: Magda, Hitler i Joseph.

La Hilde i la Magda a l'esquerra, en Harald a la dreta i la Helga abraçant al seu pare, en Joseph, al mig.

PROJECCIONS:

-ESCENA I:

Projecció 1: *Hitler amb la Helga durant un dia de platja.*

Projecció 2: *En Joseph Goebbels amb la Helga durant un dia de platja.*

Projecció 3: *Una altra foto de Hitler amb la Helga del mateix dia que la projecció 1 i 2.*

Projecció 4: *La Helga saludant a Hitler el dia del seu aniversari. A la dreta, el seu pare i darrera de la nena, una de les seves germanes.*

-ESCENA V:

Projecció 5: *Casa de la família Goebbels a l'Illa dels Cignes.*

Projecció 6: *La Helga acariciant la gossa de Hitler, la Blondi.*

Projecció 7: *En Joseph Goebbels amb la seva filla, la Helga, muntant la Rosamund, el seu cavall.*

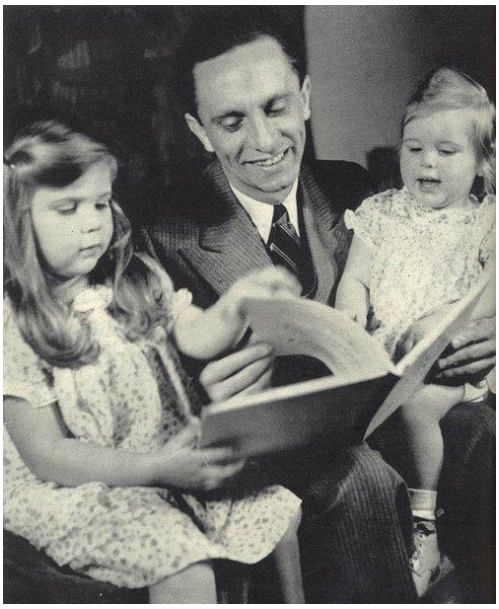

Projecció 8: *La Helga, a la dreta, i la seva germana Hilde, a l'esquerra, llegint amb el seu pare, en Joseph Goebbels.*

ANNEX 3:

Cançons, acords i partitures.

Wiegenlied

F. Schubert(1797-1828)

Langsam

pp

Schla- fe, schla- fe, hol- der, sü- sser Kna- be, Lei- se wiegt dich
Schla- fe, schla- fe in dem sü- ssen Gra- be, noch be- schützt dich
Schla- fe, schla- fe in der Flau- men Scho- ße, noch um- tönt dich

dei- ner Mut- ter Hand; sanf- te Ru- he, mil- de La- be bringt dir schwe- bend
dei- ner Mut- ter Arm, al- le Wün- sche, al- le Ha- be fasst sie lie- ben,
lau- ter Lie- bes- ton, ei- ne Li- lie, ei- ne Ro- se, nach dem schla- fe

die- ses Wie- gen- band.
al- le lie- be- warm.
werd' sie dir zum Lohn.

TÍTOL ORIGINAL: Abendstille überall

Ab Db Ab
El silenci de la nit ho omple tot.
Ab Eb Ab
Només vora el rierol
Ab Db Ab
el cant del rossinyol se sent arreu de la vall.
Ab Eb Ab
El silenci de la nit ho omple tot.

TÍTOL ORIGINAL: Weisst du wieviel Sternlein stehen

D A D
Saps quants nens afectuosos
A D
es lleven cada matí?
D A D
Pots comptar les joves veus,
A D
cantant dia rere dia?
A D
Déu sent les veus rialleres,
A D
li agraden les cançons;
D A D
i com li agrada recordar-les,
D A D
i com li agrada recordar-les.

TÍTOL ORIGINAL: Schlaf, kindlein, schlaf

D A D
Dorm, angelet.

D A D
El pare vetlla el ramat,

G A D (B-)
la mare et gronxa al llitet,

G A D (B-)
la son t'arriba, menudet.

D A D
Dorm, angelet.